Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 16 (1051) ГОД XXI 18 КРАСАВІКА 1976 г. ЦАНА 60 гр.

БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ-76

Дуэт з Гарадка Галена Кот і Ірэна Паўлючук заняў першае месца ў катэгорыі сучаснай песні.

Фота Я. Цялушэцкага.

Пуцяводныя думкі

Для аднаго навука — узвышаная, нябесная багіня, для іншага — дойная карова, якая забяспечвае яго маслам.

Ф. Шылер

Сябелюбная мудрасць гнюсная ва ўсіх выглядах сваіх.

Ф. Бэкон

Сапраўды сумленны чалавек павінен ставіць па-над сабой — сям'ю, па-над сям'ёй — айчыну, па-над айчынай — чалавецтва.

Ж. Даламбер

Карэспандэнцыя з Мінска

ІНТЭРВ'Ю СА СТАРШЫНЁЙ ДЗЯРЖПЛАНА БССР ПІЛІПАМ КОХАНАВЫМ

ПЕРСПЕКТЫВЫ БЕЛАРУСКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

Якія галіны прамысловасці ў асноўным прадстаўлены сярод новабудоўляў? З якіх меркаванняў зыходзілі планавыя органы краіны, размяшчаючы гэтыя прадпрыемствы менавіта ў Беларусі?

— Аб'ём прамысловай вытворчасці павялічыўся ў нашай рэспубліцы за гады дзевятай пяцігодкі на 64 працэнты замест 53-56 працэнтаў, прадугледжаных Дырэктывамі XXIV з'езду КПСС. У той жа час прадукцыя хіміі і нафтахіміі ўзрасла ў 2,7 раза, машынабудаўніцтва і металаапрацоўкі — у 2 разы, электраэнергетыкі — у 1,7 раза. Цяпер у Беларусі прадукуецца палова агульнасаюзнага выпуску калійных солей, кожны шосты савецкі трактар, кожны сёмы металарэжучы станок і падшыпнік, звыш 16 працэнтаў хімічных валокан.

Сярод новабудоўляў — у асноўным прадпрыемствы ўказаных галін. Чаму? Каб адказаць на гэтае пытанне, трэба зрабіць невялікую экскурсію ў далёкае мінулае, у той час, калі быццам занава стваралася наша індустрыя.

Пасля выгнання з беларускай зямлі нямецка-фашысцкіх захопнікаў (ліпень 1944 года), народная гаспадарка рэспублікі, амаль поўнасцю разбураная і зрабаваная, больш за ўсё патрабавала трактароў, грузавых аўтамабіляў і станкоў. Было прызнана мэтанакіраваным пабудаваць у Мінску і іншых беларускіх гарадах шэраг буйных машынабудаўнічых заводаў.

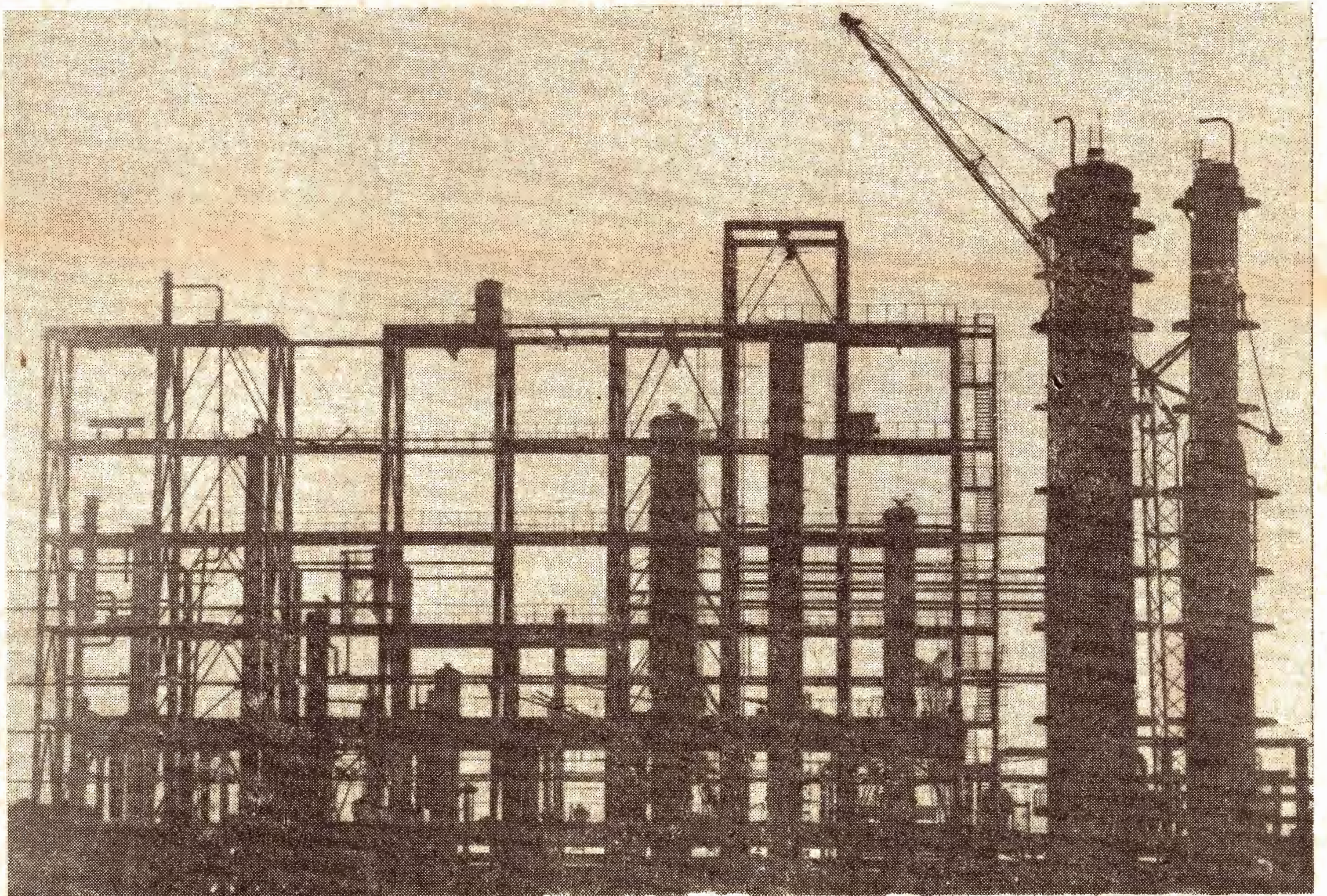
Дзесяць год назад на Палессі (поўдні Беларусі), у Еўрапейскай частцы СССР, не маючай добрых паліўных рэсурсаў, геолагі адкрылі буйныя месцанараджэнні высакаякаснай маласярністай нафты, якой ужо здабыта амаль 44 мільёны тон. Гэта садзейнічала далейшаму бурнаму развіццю беларускай хіміі і нафтахіміі, гэта стала, у сваю чаргу, новым штуршком для росту электраэнергетыкі. У Навалукомлі пабудавана буй-

(Працяг на стар. 2)

Новыя вершы

Пакуль у неба б'юць пад'ёмы
І час пружыніць павады —
Не ведай радасці і стомы,
У мітульзе не трацъ гады.
Хай радасць слабага пацешыць,
Піжона стома падсячэ,
А нам не варта носа вешаць:
Усё наперадзе яшчэ!
Твары спрадвечны круг мазольны:
Ары і сей, гадуй і жні.
У пустамоўнасці застольнай
Засекі дум не спаражні.
У працы — сэнс, і плён, і праўда,
І запавет, стары, як свет:
Каб ніва каласіла спраўна
І не буяніў пустацвет.
І з іншай радасцю не знацца,
на ўсё жыццё — адзін урок:
Хлеб не расце пад гром авацый.
І ў гэтым — тайна. І зарок.

Васіль Зуёнак

Вырасла беларуская нафтахімія.

Нашым чытачам і сімпатыкам шлем найлепшыя святочныя пажаданні! „Ніва"

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ"

Беларусы на Заходнім Памор'і ● ГОК у Міхалове ● Рэвалюцыйны рух на Беласточчыне ў беларускай энцыклапедыі ● Адкрываем новага паэта ● Валачобнікі ● БГКТ на Гайнаўшчыне ● Музей у белавежскай хаце ● Я быў у Грузіі ў 1921 ● Весткі з Чыжоў, Бельска, Орлі, Кузавы, Саколкі, Сацоў, Нараўкі, Галадоў, Шудзялава, Крываціч, Гайнаўкі ● Калі сніцца пакойнік ● Песня „Nasz świat".

VIII З'ЕЗД БГКТ

БАНК ДУМАК

ФАЛЬКЛОР У БЛУЗЦЫ З ПТКО?!

У сувязі з магчымасцю выказацца ў „банку думак", я вырашыла дакінуць некалькі ўваг аб нашай мастацкай самадзейнасці. Жывым матэрыялам для гэтага паслужыў мне агляд „Беларуская песня-76", цэнтральныя эліміінацыі якога адбыліся 29 лютага ў Беластоку.

Цешыць факт, што многія спевакі ўжо ўраслі ў агляды і сталі трывалай пазіцыяй нашага самадзейнага руху (маю тут на думцы Гарадок, Бельск, Дубяжын, Плёскі, Беласток, Новую Волю, Мяляшкі і інш.). Выраслі многія. Навучыліся. Адначасова ўсё большае месца ў праграме аглядаў пачынае займаць народная рэгіянальная песня. Усім нам вельмі залежыць на тым, каб была яна экспанавана. Але гэта справа не такая простая, як здавалася б на першы погляд.

Нашы самадзейнікі не могуць забывацца аб тым, што спявак на сцэне — гэта адначасова і акцёр. А калі акцёру прыдзяляюць нейкую ролю ў тэатры, дык бяруць пад увагу ўсе яго спецыфічныя валёры: талент, выгляд, голас, нават характар. Але ў тэатры гэта робіць рэжысёр, нашы ж спевакі і спявачкі (асабліва тыя, што з гушчы народу, прадстаўляючыя аўтэнтычныя рэгіянальныя песні) найчасцей уступаюць на сцэну самачынна, кіруючыся толькі сваім талентам і інтуіцыяй. Софія Цацэрка з Баброўнікаў, якая бясспорна заняла першае месца ў катэгорыі фальклорнай песні (прыгожы голас, высокая культура спеву, карацей кажучы, знаёмасць справы) яшчэ больш выйграла б у нейкай вельмі-вельмі сентыментальнай праграме. Бадай, ніхто не падказаў ёй, што да яе далікатнага голасу і даволі кволай постаці не занадта будзе падыходзіць роля баявой, гарэзлівай бабы, якую яна інтэрпрэтавала.

І таму ў развіцці нашага самадзейнага руху такая важная роля заангажаванага і вопытнага рэжысёра, кіраўніка ці прынамсі кансультанта. Гэта ён павінен падказаць самадзейнікам, якую выбраць песню, каб адпавядала і патрабаванням конкурсу і магчымасцям спевака, падказаць, як апрануцца і як весці сябе на сцэне, адным словам, як выступіць, каб праца не змарнавалася, каб

(Працяг на стар. 4)

(Працяг са стар. 1)

ПЕРСПЕКТЫВЫ БЕЛАРУСКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

нейшая ў Еўропе цеплавая электрастанцыя (магутнасць 2400 тысяч кілават), энергія якой насычае не толькі беларускую прамысловасць, але праз міжнародную энергасістэму „Свет" паступае ў Польшчу, ГДР.

У дзевятай пяцігодцы спецыялізацыя і каапераця саюзных рэспублік атрымалі далейшае развіццё. Кожная рэспубліка планамерна развівае перш за ўсё тыя галіны і віды вытворчасці, якія адпавядаюць яе прыродным і эканамічным умовам, нацыянальным традыцыям, г.зн. з'яўляюцца найбольш эфектыўнымі. Прадукцыю менш развітай вытворчасці яна атрымлівае ў цэнтралізаваным парадку. Такім чынам эканамічныя інтарэсы кожнай рэспублікі рацыянальна спалучаюцца з інтарэсамі ўсёй краіны.

Плануючы будаўніцтва новых машынабудаўнічых і радыётэхнічных прадпрыемстваў, напрыклад, мы кіраваліся тым, што ў нас пры адсутнасці ўласнай металургічнай базы ёсць найбольш выгадныя ўмовы для развіцця неметалаёмкіх галін, склаліся высокакваліфікаваныя кадры, ёсць зручныя будаўнічыя пляцоўкі, водныя рэсурсы, добра развітыя транспартныя камунікацыі, выгадная размяшчэнне рэспублікі для экспартных паставак прадукцыі.

Беларускія трактары, магутныя аўтасамазвалы, металаапрацоўчыя станкі, камп'ютэры ўжо заваявалі прызнанне ў дзесятках краін свету, у тым ліку ў ЗША, Англіі, Францыі, ФРГ, Канадзе. Будаўніцтва ў дзевятай пяцігодцы новых сучасных заводаў: аўтаматычных ліній — у Баранавічах, электрарухавікоў — у Лунінцы, тракторных раскідачаў угнаенняў — у Бабруйску, нармалізованага інструменту для аўтаматычных ліній — у Оршы, уніфікаваных і спецыяльных вузлоў для аўтаматычных ліній — у Пінску і іншых, а таксама рэканструкцыя дзейнічаючых прадпрыемстваў дазволілі нашым машынабудаўнікам дасягнуць новых вышынь, як роўныя з роўным спаборнічаць з перадавымі зарубежнымі фірмамі.

Развіццё хімічнай і нафтахімічнай прамысловасці ажыццяўлялася на базе выкарыстання мясцовых і каменных солей, нафты і спадарожнічаючага ёй прыроднага газу ды іншай сыравіны. Сярод найбольш буйных новабудоўляў гэтых галін трэба назваць Беларускі шынны камбінат, Мозырскі нафтаапрацоўчы завод, чацверты Салігорскі калійны камбінат (будаўніцтва яшчэ не закончана), Магілёўскі камбінат сінтэтычнага валакна і шаўковы камбінат.

— Большасць новабудоўляў знаходзіцца не ў сталіцы Беларусі. Гэта таксама не выпадкова?

— Несумненна. Мінск у нейкай ступені ўжо цяпер аказаўся перагружаным з пункту гледжання насычанасці прамысловасцю. Нягледзячы на тое, што насельніцтва горада расце вельмі хутка (сёння сям'я мінчан налічвае 1,3 мільёна чалавек), заводы і фабрыкі адчуваюць недахоп рабочай сілы.

Мы ўважліва даследавалі сярэднія і малыя гарады (іх у рэспубліцы каля 200), дзе гэта праблема стаіць не так востра. 47 сярод іх, маючыя такія добрыя транспартныя ўмовы, свабодныя і зручныя для забудовы пляцоўкі і іншыя спрыяльныя фактары, рэкамендаваны для першачарговага прамысловага будаўніцтва. Прычым, як правіла, у гэтых гарадах адводзяцца пляцоўкі для будаўніцтва адразу некалькіх прадпрыемстваў — ствараецца прамысловы вузел з агульнымі камунікацыямі, інжынернымі збудаваннямі і дапаможнай вытворчасцю. Пры такім метадзе значна скарачаюцца пляцоўкі забудоўваемых тэрыторый, зніжаюцца эксплуатацыйныя расходы. Кошты будаўніцтва ў параўнанні з будаўніцтвам асобных прадпрыемстваў змяншаюцца на 4 і больш працэнтаў.

У дзесятай пяцігодцы тэндэнцыя будаўніцтва прамысловасці ў малых гарадах захаваецца. Прычым, каля 40 працэнтаў усіх новабудоўляў размесцяцца ў заходніх раёнах рэспублікі, пакуль што менш развітых. Праўда, гэта не азначае, што ў буйных гарадоў няма перспектывы. Мінск і абласныя цэнтры будуць расці, аднак у асноўным за кошт гарадоў-спутнікаў, размешчаных ад іх у некалькіх дзесятках кіламетраў. Цэнтр Мінска з часам мяркуецца зусім вызваліць ад прамысловых прадпрыемстваў,

Беларусь будуецца.

якія будуць вынесены на ўскраіны або за мяжу горада. На іх месцы паявяцца новыя ўстановы культуры і адпачынку. Дзякуючы ўводу ў строй Вілейска-Мінскай воднай сістэмы, будаўніцтва якой прадугледжвалася Дырэктывамі XXIV з'езду нашай партыі, у кожным мікрараёне беларускай сталіцы ў бліжэйшыя гады паявіцца сваё штучнае возера. Плошча зялёных пасадак вырасце ўдвая.

— Калі ўжо гутарка пайшла аб дзесятай пяцігодцы, назавіце, калі ласка, важнейшыя напрамкі развіцця беларускай прамысловасці ў гэтыя наступныя пяць год.

— Прадукцыя індустрыі рэспублікі павялічыцца на 39-43 працэнты. Як і раней, апярэджваючымі тэмпамі будзе развівацца радыётэхнічная, электронная, станкабудаўнічая галіны, вытворчасць сродкаў сувязі, хімія і нафтахімія.

Аб'ём пярвічнай перапрацоўкі нафты павялічыцца да 1980 года амаль у паўтара раза: яе будзе перапрацавана больш, чым у 1940 годзе ва ўсёй краіне. Выпуск мінеральных угнаенняў прадугледжваецца давесці да 14,3 мільёна тон. Вытворчасць пакрышак да аўтамабіляў і сельскагаспадарчых машын павялічыцца ў дзевяць разоў, хімічных валокан — у два разы. Увойдуць у строй Гродзенскі завод сінтэтычнага валакна, чацверты Салігорскі калійны камбінат.

У галіне машынабудаўніцтва і металаапрацоўкі найбольш важным мерапрыемствам з'явіцца поўны пераход на выпуск 80-сілавых трактараў „Беларусь", стварэнне новых мадэляў прапашных трактараў магутнасцю 100 і 150 конскіх сіл, серыйная вытворчасць аўтасамазвалаў грузападымнасцю 75 тон і на іх базе 120-тонных аўтапаездоў. У 2,3 раза вырасце выпуск сродкаў вылічальнай тэхнікі, у 2,1 раза — аўтаматычных і паўаўтаматычных ліній, у 1,8 раза — прібораў і сродкаў аўтаматызацыі.

Гэтыя цыфры вельмі характэрныя — на павестку дня ставіцца задача паступовай ліквідацыі ручной працы ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, на ўсіх стадыях вытворчасці.

— Галоўнай эканамічнай задачай дзевятай пяцігодкі, як вядома, было павышэнне дабрабыту людзей. Які ўклад у яе рашэнне ўнесла беларуская прамысловасць і якія канкрэтныя задачы ў гэтым напрамку ставяцца перад ёй у дзесятай пяцігодцы?

— З пяцігадовым заданнем індустрыя Беларусі справілася амаль на пяць месяцаў раней. Звыш плана выпрадукавана прадукцыі на 3 мільярды рублёў, у тым ліку на сотні мільёнаў рублёў тавараў народнага спажывання. 1280 розных вырабаў за гэты час атэставаны на дзяржаўны Знак якасці — яны адпавядаюць лепшым зарубежным узорам або пераўвышаюць іх.

У дзесятай пяцігодцы толькі на развіццё лёгкай прамысловасці рэспублікі, якая непасрэдна служыць задавальненню патрэб людзей, з дзяржаўнага бюджэту выдзяляецца звыш 570 мільёнаў рублёў — у 1,6 раза больш, чым у мінулай. Намячаецца пабудаваць шэраг буйных прадпрыемстваў: фабрыку па вытворчасці штучнага футра ў Жлобіне, камбінат па выпуску плашчовых тканін у Кобрыне, завод фарфаравага посуду ў Добрушы, закончыць будаўніцтва Магілёўскага шаўковага камбіната, камвольна-прадзільнай фабрыкі ў Слоніме, мадэрнізаваць шэраг буйных дзейнічаючых прадпрыемстваў.

Гутарыў **Ігар Асінскі**

КАЛІ МОЦНА ХАЦЕЦЬ...

Грамадскія будаўнічыя чыны. Іх спатыкаем у нашай вандроўцы ў гміне Боцькі на кожным кроку. І ў адрамантаваных жвіровых дарогах, пасаджаных дрэўцах і ў новых святліцах.

У вёсцы **Дзяціннае**, якая складаецца з 30 гаспадарак, дагэтуль не было святліцы. А моладзі шмат, як і ў шырокім наваколлі.

— Трэба пагаварыць з маладымі, што яны хацелі б мець, — падумаў солтыс гэтай вёскі Антон Хвашчэўскі. Яго ініцыятыву падхапілі іншыя: Мікалай Юрчук, Ян Юрчук і яшчэ некалькі асоб. Калі ўсё было абмеркавана як след, сваю задуму прадставілі гмінным уладам. Тады ім запрапанавалі драўляны будынак. Адзін з тых, якіх апошнім часам так многа ліквідуецца ў Беластоку. І так, у адну з мінулагодніх чэрвеньскіх нядзеляў жыхары Дзяціннага прывезлі яго адтуль і паставілі ў сваёй вёсцы. Пасля пакрылі новым чырвоным этэрнітам, у сярэдзіне пабудавалі падлогу. Атрымалася прасторная і ўтульная святліца. У зімнія вечары гараць тут лямпачкі ў насценных кінкетах і аграваюць чатыры акумуляцыйныя печкі на электраэнергію.

У новую святліцу пачалі прыязджаць механікі з кінаперасоўкай. Адбыліся ўжо ў ёй першыя вясковыя сходы. У вёсцы няма крамы, дзе жыхары Дзяціннага маглі б купляць розныя вырабы першай патрэбы. Патрэбны ім клуб „Рух".

У вёсцы **Секлюкі** стаяла ўсімі прызабытая ды не зусім закончаная святліца. І вось толькі цяпер удалося пры дапамозе гмінных улад пабудаваць у ёй падлогу, столь, ды абабіць стружкавай плітой сцены. Грамадска найбольш папрацавалі пры тым мясцовыя дзеячы, да якіх належаць: солтыс Людвік Нявінскі, радны Вітальд Савіцкі, Чэслаў Зарэмба, Вітальд Вадынскі, Зэнан Нявяроўскі, Станіслаў Пятроўскі, Юзэф Арбашэўскі і шматлікія іншыя.

Прыгожая святліца атрымалася ў вёсцы **Нурэц.** Мураваная. У пабудове яе ўдзельнічалі ўсе жыхары. (Вёска налічвае 65 гаспадарак). Яны амаль кожны год удзельнічалі ў папулярным конкурсе „Вёска беластоцкая гаспадарная і культурная". Раз занялі нават першае месца, а другі раз — трэцяе. Дзве ўзнагароды — і атрымалася 70 тыс. зл. Задумалі яны яшчэ сеяць лён. 15 гектараў. Лён удаўся на славу і калі прадалі, узялі за яго 100 тыс. зл. Каб не спыняцца, дык у мінулым годзе зноў пасеялі азімае жыта на той самай плошчы. Плён будуць вазіць сёлета. І так за сабраныя грошы, пэўна ўдасца закончыць пабудову святліцы. І хто як хто, але моладзь, якой тут многа (у Нурцы дзейнічае гмінная зборная школа), будзе мела дзе падзецца перш за ўсё ў доўгія зімовыя вечары.

У вёсцы Нурэц ад·нядаўна функцыю солтыса выконвае аднагалосна выбраны Мікалай Сыльвесюк, аднавясковец з сярэдняй адукацыяй. Ён патрапіў

(Працяг на стар. 5)

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota 17.IV. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 9.00 KINO TDC: Przygody małego Bimbo. 10.05 Siedmiu starszych panów i dziewczyna — film fab. radz. 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14.25 Bot. 14.55 Red. Szk. zap. 15.05 Pr. I prop. 15.20 Pr. dnia. 15.25 Dzien. 15.35 Obiektyw. 15.55 Przyjaciel — film przyg. wł. 17.35 Jajko i my — żart. pr. oświat. 18.20 Sobota Mł. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Junior Bonner — film fab. USA. 21.55 Róże Montreux. 22.25 Dzien. 22.40 Sport.

— — —

Niedziela 18.IV. 8.15 Antena. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Świąt. Teleranek TDC. 10.20 Kapitan Widmo — film fab. wł. 11.45 Piórkiem i węgl. 12.10 Dzien. 12.25 Operowe qui pro quo. 13.25 Dla dzieci: Bajki pana Perrault. 14.15 Tele-Echo. 15.15 Los. Duż. Lot. 15.30 Afrykańska Królowa — film fab. USA. 17.10 Sarah Vaughan w Warszawie. 18.00 Progi i bariery. 19.20 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Teatr TV: Fr. Sameerk — Jedenaste przykazanie. 21.40 Brygada Tygrysa — film ser. fr. odc. 2. 22.35 Zaproszenie do tańca — Tango. 23.35 Sport.

— — —

Poniedziałek 19.IV. 7.50 Now. w domu i zagr. 8.15 Pr. dnia. 8.20 Dyngus. 8.25 Dla dzieci: Dyngusowe ZOO. 9.05 Robin Hood — film fab. 10.35 Zjazd w Cieszynie — rep. film. 11.00 Otwarty konkurs na rysunek lub obraz — trans. z ASP. 11.10 Klowni. 11.40 Obyczaje świąt. 11.55 Dzien. 12.10 Trans. z ASP. 12.15 Cud w Mediolanie — film fab. wł. 13.45 Trans. z ASP. 13.55 Szukamy sobowtórów — quiz. 14.25 Bohaterowie seriali cz. I. 14.40 Paul Anka — L. KYDRYŃSKI PRZEDST. 15.40 Bohaterowie seriali cz. II. 15.50 Czy znasz swoją twórczość. 16.10 Bohaterowie seriali cz. III. 16.20 Fantomas wraca — kom. fr.-wł. 17.55 Ernest Bryll uczy pisania wierszy. 18.15 Polska Joanna — rep. 18.40 Broniarek show. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.25 Teatr TV: A. Fredro — Pan Jowialski. 21.55 Bohaterowie seriali — finał. 22.05 Sentymenty. 22.55 Ernest Bryll uczy pisania wierszy cz. II. 23.10 Hokej.

— — —

Wtorek 20.IV. — 9.00 Kino TDC: Trzy orzeszki dla Kopciuszka — film fab. czech. 10.25 Brygada Tygrysa — film ser. fr. 13.45 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Chem. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Na wielkim i małym ekr. 17.25 Szukamy nie tylko my. 17.55 Studio Mł. 18.45 Fantazja i nauka. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Colorado — film fab. USA. 22.00 Świat i Polska. 22.45 Dzien. 23.00 Hokej.

— — —

Środa 21.IV. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Chem. 7.30 Kurs dla dyrekt. PGR. 9.00 Colorado — film fab. USA. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 14.40 Politech. Kurs przyg. Fiz. 15.50 NURT. 16.20 Pr. dnia. 16.25 Dzien. 16.35 Obiektyw. 16.55 Kino Skrzat. 17.25 Los. Mał. Lot. 17.40 Urodziłem się w Symbirsku — film. 18.05 Automaty w kopalniach. 18.40 Hokej. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 FILMY BERGMANA: Wakacje z Moniką — film szw. 22.05 Dzien. 22.20 Lekt. Pegaza. 22.40 Recital Urszuli Sipińskiej. 23.10 Hokej.

— — —

Czwartek 22.IV. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 7.40 Miłość Serafina Frołowa — film fab. radz. 9.00 Dla szkół (kl. VIII i I lic.) Przysp. obr. Samopomoc i pomoc wzaj. 11.05 (kl. VII) J. pol. B. Prus. 13.45 Tech. Rol. Mat. 14.30 Upr. rośl. 15.05 Mat. w szk. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Ekran z brat. 18.05 Poligon. 18.25 Pr. publ. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Teatr Sensacji: F. Noyes Hart — Wszyscy mówią prawdę cz. I. 21.35 Pegaz. 22.20 Dzien. 22.35 Tańczy Nadia Pawłowa — film radz. 23.00 Hokej.

— — —

Piątek 23.IV. 6.00 Tech. Rol. Mat. 6.30 Upr. rośl. 7.50 Hasła nie trzeba — film fab. radz. cz. I. 9.00 Dla szkół (kl. V) Geogr. Miasta Amer. Półn. 10.00 (kl. IV) Stary i nowy Gdańsk. 11.05 (kl. II) Z biletem w ręce. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 13.25 Mat. 14.40 Politech. Kurs przyg. Mat. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiekyw. 17.00 Pora na Telesfora. 17.35 Teleplener TDC. 17.55 Inf. Wyd. 18.10 Austria, nasz partner. 18.40 Hokej. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Teatr Małych Form: T. Rittner — Odwiedziny o zmroku. 21.00 Drogowskazy. 21.45 Żywoty instrumentów. 22.45 Dzien. 23.00 Hokej.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 16.IV. — 8.15 Film fab. 13.20 Film fab. 18.15 Filmy z udziałem Chaplina. 19.30 Wieczór aut. Matusowskiego. 21.15 Sport.
Sobota 17.IV. — 13.35 Film fab. 15.00 W świecie zwierz. 17.25 Film fab. 19.30 Koncert. 20.30 Hokej. ZSRR—CSRS.
Niedziela 18.IV. — 11.30 Film fab. 14.10 Panorama międzynar. 14.40 Cyrk. 16.00 P. nożna. Spartak—Dynamo (Kijów). 17.45 Śpiewa T. Muszta. 18.00 Klub film. 19.30 Hokej. USA—RFN. 3 terc.

КІНО

Białowieża Żeglarz znad Dunaju — rum. 20—21. Był sobie drozd — radz. 22—23. Mściciel — USA 24—25.
Czyże Urodziny Matyldy — pol. El Dorado — USA 21—25.
Dubicze Cerkiewne Kobieta z lancetem — radz. Peppino podbija Amerykę — wł. 21—25.
Gródek Pamiętne lato — radz. 24—25.
Kleszczele Cudowny kożuszek — węg. 20—21. Nona — bułg. 22—23. Doktor Judym — pol. 24—25.
Michałowo Trzy kroki w szaleństwo — fr. 20—21. Niezwykłe przygody Włochów w Rosji — radz. 22—23. Polska gola — pol. 24—25.
Mielnik Miasto w czerni — węg. 24—25.
Milejczyce Pippi w kraju Taka-Tuka — szwedz. 20—21. Polska gola! — pol. 22—23. Swój wśród obcych, obcy wśród swoich — radz. 24—25.
Narew Kochankowie roku pierwszego — czes. Śmiałość — radz. 21—25.
Narewka Dzieje grzechu — pol. Michaś przywołuje świat do porządku — RFN — 21—25.
Nurzec Wniebowstąpienie — pol. 20—21. Legenda o Paulu i Pauli — NRD 22—23. Moja wojna, moja miłość — pol. 24—25.
Orla Kartka z młodzieńczych lat — radz. Zasadzka — rum. 21—25.
Rajsk Szczęśliwego Nowego Roku — fr. Sześć niedźwiadków i klown Cebulka — czes. 21—25.

B.Z.Graf. Zam. 980 F-2

ЛЮДЗІ БГКТ

Янка Крупа

Той, хто чуў пра беларускі эстрадны калектыў „Лявоніха“, хто бачыў яго выступленні, той не пацісне абыякава плячыма, пачуўшы гэтае прозвішча. А здавалася б, няма ў гэтым чалавеку нічога асаблівага, што магло б выдзяляць яго сярод іншых. Так як і ўсе, працуе. Так як і ўсе, жыве сённяшнім днём, ткучы думкамі-павуціннем дыван мараў на будучыню. Але калі ў паветра ўвальюцца рытмічныя акорды танца і гэты дзівосны кактэйль заказыча вуха нашага сённяшняга героя, калі яго нага пачуе цвёрдую апору, тады ўжо перад намі не той Янка Крупа, з якім мы сустракаемся ў штодзённым жыцці. Яго месца займае мастак-танцор.

Мастацкую дзейнасць распачаў ён у 1953 годзе, будучы вучнем Педагагічнага ліцэя ў Бельску. Арганізаваўся тады там песенны калектыў, пры якім, дзякуючы Тані Гіжэўскай, што, закончыўшы вучобу ў Савецкім Саюзе, вярнулася ў свой родны горад, радзілася танцавальная група. Гэтая група і была той крыніцай, што дала пачатак рачулцы, на хвалі якой спусціў свой паром Янка Крупа.

Вялікія змены прынёс 1956 г. Узнікла БГКТ.

Пры Галоўным праўленні пачалі ўзрастаць першыя парасткі ансамбля песні і танца. Людзей не хапала, асабліва ў танцах. Дапамог Бельск. Сярод ахвотных апынуўся і Янка Крупа. Распачаў ён падвойную дзейнасць, гэта значыць надалей як член хора — танцавальнага калектыву ў Бельску і як танцор новаўзнікшага ансамбля ў Беластоку. Аднак, 1956 г., відаць, багаты быў для яго рознымі здарэннямі. Прызвалі ў армію. Шчаслівая зорка, пад якой ён нарадзіўся, не дазволіла парваць з артыстычнай дзейнасцю ў родным наваколлі. Так здарылася, што вайсковую службу нёс ён у Беластоку, і, як толькі надарылася вольная хвіліна, адразу ўключаўся ў вір перарванага жыцця ў ансамблі.

Пасля заканчэння службы хацеў вярнуцца ў Бельск і зноў распачаць дзейнасць у доме культуры. Аднак старшыня Галоўнага праўлення БГКТ Уладзімір Станкевіч параіў застацца ў Беластоку. Гэта быў якраз той час, калі задумоўваліся над стварэннем невялікай эстраднай групы, якая магла б ездзіць у вёскі і даваць канцэрты. Думка здзейснілася. Восенню 1960 г. новая група дала першы канцэрт у зале таварыства, які быў заадно экзаменам. Менавіта ад гэтага канцэрта залежала, ці зможа ажыццявіцца думка аб паездцы ў вёскі Беласточчыны. Ваяводская верыфікацыйная камісія дала дазвол, і ў пачатку 1961 г. адбыліся хрэсьбіны. Назвалі „Лявоніха“. З гэтай групай аж да канца (пералом 1971 і 1972 г.г.) быў цесна звязаны Янка Крупа. Аставіў ён там частку свайго жыцця. Надоўга запамяталіся людзям беларускія народныя танцы ў яго выкананні.

— Не раз было і так, што падыходзілі ды мацалі, каб пераканацца, ці выступаюць перад імі сапраўдныя людзі, — успамінае Янка Крупа.

Ды і няма чаго дзівіцца, калі ўлічыць, што святло ды радыё, не гаворачы ўжо пра тэлевізар, было тады на вёсцы дзіковінкай. А тут раптам „Лявоніха“! Акцёры! Ды яшчэ і спяваюць на беларускай мове, а нават і танцы беларускія выконваюць.

— Калі ўспомніш першыя крокі, то аж цяжка ўявіць, што ўсё гэтае перажылося, — зноў успамінае ён. — Не было святліц, не было дзе пераапрануцца. Дарогі дрэнныя. Аднойчы за той час, пакуль выступалі ў Чыжах, наш стары „Зіс“, які стаяў на вуліцы, так застраў, што мусілі аж да раніцы сядзець.

Аднак, жыццёвая дарога Я. Крупы не была такая простая. Адыходзілі ад яе і розныя сцяжынкі. Вось павернем на адну такую. У 1962 г. пакідае ён калектыў і едзе ў Варшаву, дзе распачынае штудзіраваць харэаграфію. Пасля заканчэння вучобы працуе ў Музычным тэатры ў Шчэціне. Аднак тое, што пакінуў у Беластоку, не дае яму спакою. І праз нейкі час зноў вяртаецца ў Беласток. Зноў разам з „Лявоніхай“ ездзіць па Беластоцкай зямлі, зноў не разлучаецца з танцамі.

А што робіць цяпер, калі гэта эстрадная група з'яўляецца ўспамінам? Апякуецца драматычнымі і вакальнымі калектывамі. Дапамагае маладым, падбадзёрвае старэйшых. Наладжвае вечарыны. І так, гледзячы на ўсё гэта, здаецца, што „Лявоніха“ не памерла. Яна жыве ў сэрцы Янкі Крупы, толькі што ён не выступае, а дапамагае другім выступаць.

За сваю плённую дзейнасць наш актыўны дзеяч у галіне культуры быў узнагароджаны знакам „Заслужаны дзеяч культуры“ і сярэбраным знакам „Заслужаны для Беласточчыны“.

М. Шаховіч

ХРОНІКА

Адбыліся справаздачна-выбарныя сходы ў многіх гуртках БГКТ.

■ У Новай Волі (гміна Міхалова) новае праўленне: Аляксандр Філіпюк — старшыня (ён таксама дэлегат на з'езд БГКТ), Ірэна Іванюк — сакратар, Уладзімір Калiноўскі — скарбнік і Юрка Васько — член.

■ У Міхалове члены БГКТ выбралі старшынёю гуртка і дэлегатам на з'езд БГКТ вядомага актывіста нашай арганізацыі Антона Саковіча, сакратаром — Галіну Госцік, скарбнікам — Янку Палоцкага і членам праўлення — Анатоля Супранюка.

■ Гарадоцкі гурток БГКТ далей узначальвае Ніна Мушынская. Намеснікам яе з'яўляецца Вольга Нядзведзева, сакратаром — Тамара Бурачэўская і скарбнікам — Яўген Мартонік. Дэлегатам на з'езд БГКТ выбрана Тамара Бурачэўская.

■ У Пянъках (гміна Міхалова) новае праўленне складаецца з наступных асоб: Раман Канчук — старшыня, Галіна Амбражэй — сакратар і Люба Ярмоліч — скарбнік.

■ У Аўгустове (гміна Бельск) на справаздачна-выбарным сходзе пасля абмяркоўкі дагэтуляшняй і далейшай дзейнасці адбыліся выбары праўлення гуртка: Яўген Анісько — старшыня, Марыя Навіцкая — сакратар, Раіса Навіцкая — скарбнік і членамі — Анатоль Верамеюк і Юрка Лявоцюк. На з'езд БГКТ паедзе Яўген Анісько.

■ У Дубічах Царкоўных члены БГКТ абмяркавалі план працы да канца бягучага года і абмяркоўвалі, як стварыць мастацкі калектыў. У склад нова праўлення ўвайшлі: Лявон Шэшка — старшыня, Раіса Куптэль — сакратар, Барбара Тамашук — скарбнік; члены — Мікалай Тэлятыцкі, Галіна Карпюк, Мікалай Лаўрэшук, Рыгор Шварц, Вера Баравік, Янка Баравік. Дэлегатам на з'езд выбраны Рыгор Шварц.

■ Новае праўленне выбралі таксама члены БГКТ у Чыжыках (гміна Гайнаўка). Анатоль Койла — старшыня, Уладзімір Асіпюк — сакратар, Юрка Тамашук — скарбнік і члены праўлення: Іван Шварц, Ніна Тамашук, Уладзімір Эмільянюк, Вера Эмільянюк, Нікіфар Бурачык і Іван Кінель.

■ У Гацьках (гміна Храбалы) праўленне гуртка ўзначаліла Яўгенія Мусько. Сакратаром — Валянціна Дамброўская, а скарбнікам — Аляксандр Каршак.

■ У Вульцы (гміна Орля) старшынёю гуртка ад нядаўна з'яўляецца Ірэна Ядла, сакратаром — Ніна Рыбачук і скарбнікам — Іван Хурса. (м.х.)

НЕ ТОЛЬКІ ВУЧЫЦЬ І ВУЧЫЦЦА

— Тое, што я выбрала сабе працу настаўніка і якраз навучанне роднай беларускай мове, з'яўляецца заканамернасцю, — сцвярджае **Алла Якубоўская.** — Тут, у Нарве, я нарадзілася, тут хадзіла ў пачатковую школу, тут адкрылася перада мною краса нашай народнай традыцыі, прыгажосць роднай мовы, багацце беларускай літаратуры. І я вырашыла прысвяціць сябе азнаямленню дзяцей з усім родным, прывіванню да яго пашаны і любві...

Пасля заканчэння пачатковай школы яна накіроўваецца ў беларускі клас педагагічнага ліцэя ў Бельску. Ужо з дыпломам кваліфікаванай настаўніцы ў 1958 г. пачынае свой нялёгкі працоўны шлях. Пачаткова вучыць у аднакласных школах у Даратынцы, Ваневе, Анцутах і пераконваецца, што вынесеныя з сярэдняй школы веды яе не задавальняюць. А. Якубоўская паступае на аддзяленне беларускай філалогіі Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку.

— Незабыўныя ўражанні пакінулі на ўсіх нас, студэнтах, лекцыі Н. Гілевіча, В. Казловай, Л. Шакуна — выкладчыкаў з Беларускай ССР, — прыгадвае А. Якубоўская. — Усе мы вельмі ахвотна вяртаемся да ўспамінаў тых хоць і не лёгкіх, але як жа ж прыемных сесій, залікаў, экзаменаў.

Праца, дом, выхаванне сваіх дзяцей — усё гэта, здавалася б, цалкам паглыне А. Якубоўскую. Аднак яна знаходзіць у сабе столькі сілы, каб працягваць вучобу. Паступае на завочнае аддзяленне беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта. І вось ужо чатыры гады сістэматычна ездзіць на сесіі, рэгулярна і паспяхова здае экзамены. І гэта ў тым часе, калі яе старшы сын Аляксандр ужо ў другім класе Тэхнікума механізацыі сельскай гаспадаркі ў Супраслі, дачка Ева ў першым класе Электрычнага тэхнікума ў Беластоку, сын Багдан у шостым класе пачатковай

школы, а найменшай дачцы Асі ўсяго два з паловай годзікі. Праўда, ёй ва ўсім дапамагае маці. Але ж, вядома, у такой сям'і і для дзвюх жанчын работы ўдосталь.

— Што і казаць, усё сваё жыццё я вучуся і вучу, — заўважае яна. — І не наракаю, гэта мне падабаецца. Хоць і даводзіцца пераадольваць многа цяжкасцей. Цяпер збіраю матэрыялы да дыпломнай працы на тэму „Абрадавасць і звычаёвасць мястэчка Нарвы“. Запісала ўжо шмат легенд і песень, асабліва хрысцінных і вясельных. Калі ў мінулым годзе была на настаўніцкім курсе ў Мінску, сабрала там многа цікавага матэрыялу з мінулага нашага мястэчка. Імкнуся напісаць работу змястоўную і цікавую.

У Нарве А. Якубоўская ўжо восьмы год вучыць беларускай і рускай мовам. У яе класе-кабінеце старанна зроблена насценная газетка „Мінск — сталіца

(Працяг на стар. 4)

СЛАЎНАЯ СЯМ'Я КЕЛЕРАЎ

Ваяводская камісія прафсаюзаў рашыла паказаць радаслоўныя рабочых. Дык з пашанай бяру ў рукі тоўстую кнігу вялікага фармату з чырвонай вокладкай. Залатыя літары апавяшчаюць:

„РАДАСЛОЎНЫЯ, ЗАПІСАНЫЯ ПРАЦАЙ“.

Запоўнены ў ёй ледзь першыя старонкі. На першым месцы знаходзім тут інфармацыю пра сям'ю **Язэпа** і **Вольгі Келераў,** — васількоўскіх тэкстыльшчыкаў, якія з'яўляюцца жывой гісторыяй тэкстыльнай прамысловасці беластоцкай прамысловай акругі.

Старэйшаму з роду Келераў зараз 82 гады. Гляджу на яго, і не хочацца верыць уласным вачам. Выпраставаны, плячысты, старанна выбрыты, бадзёры, старэйшы чалавек. Побач яго — жонка Вольга. Круглы твар, парэзаны маршчынамі, пабялелыя ад старасці валасы, шмат ніжэйшая ад мужа.

А поруч — іх сын **Брунан** з жонкаю, а далей — унукі з жонкамі: **Зыгфрыд** і **Яніна, Ежы** і **Зофія** — таксама ўжо людзі сталага ўзросту і таксама — тэкстыльшчыкі.

Усе яны — ад прадзеда да ўнукаў, ад прабабкі да самых малодшых нявесткак — звязалі сваё жыццё з адным прадпрыемствам, з **прадпрыемствам ваўнянай прамысловасці імя Эміліі Плятэр у Васількове.**

Дарэчы, у тэкстыльнай прамысловасці працавалі і бацька і дзед Язэпа Келера. Першапачаткова ў Міхалове, якое яшчэ тады называлася Нязбодкай, а пасля прыходзілася вандраваць за працай па розных тэкстыльных фабрыках Беластока, Супраслі і Васількова.

— Наша сям'я заўсёды славілася выдатнымі майстрамі, — з гордасцю гаворыць Язэп Келер.

Школай для Язэпа Келера была фабрыка, а настаўнікам — самым суровым і непадкупным — штодзённая назойлівая праца. Школ сапраўдных дачакаліся толькі ўнукі Язэпа Келера. І такім чынам адзін з іх стаў ужо інжынерам, пачынаючы новы раздзел у радаслоўнай тэкстыльшчыкаў.

І тут можна было б ужо закончыць гэтую гісторыю. Аднак трэба яшчэ некалькі слоў прысвяціць бабульцы Вользе. **Яна — радавітая масквічка.** У маладосці была дзяўчынай рэдкай прыгажосці. Язэп, калі ўпершыню яе ўбачыў, служыў у войску, быў чырвонагвардзейцам. А яна — гімназісткай, маладзенькай энтузіясткай рэвалюцыі, дзяўчынай з паэтычнай душой. І закахаліся яны, як героі нейкага рамана, ад першага погляду. Такім чынам масквічка Оля разам з мужам апынулася ў Васількове, дзе ў 1927 годзе Язэп Келер пераняў пасля бацькі пасаду майстра тэкстыльнай прамысловасці, а жонка Вольга займалася дамашняй гаспадаркай і вучыла маладых дзяўчат французскай і нямецкай мовам, якімі добра валодае. А калі сум за далёкай бацькаўшчынай ужо моцна надакучыў, тады цішком пісала вершы — па-руску. Вось некалькі радкоў з верша, якім Вольга Келер вітала вызваленне Васількова ад гітлераўскай акупацыі. Пасля падзякі за гэтае вызваленне, пасля палымянага закліку да вызвалення ўсіх народаў, яна пісала:

„Теперь пришла пора учиться,
Изобретать, творить, трудиться,
Ленивым быть нам не годится...“

І гэты верш чытае яна сама бадзёрым, урачыстым голасам, быццам памаладзеўшы на гадоў дваццаць.

Вось якая слаўная сям'я Келераў. Гэтую славу стваралі яны цяжкай працай пяці пакаленняў. І таму кланяюся ім з пашанай.

Віктар Рудчык

ФАЛЬКЛОР У БЛУЗЦЫ З ПКО?!

(Працяг са стар. 1)

мелі сатысфакцыю і самадзейнікі і слухачы, прыйшоўшыя на агляд. Дальбог, каб скупаўскія жанчыны не выступілі ў модных блузачках краёвых і заграначных (а мо нават і з ПКО!), а ўзялі і высіліліся на нейкія народныя ўборы, якія б дапаўнялі іх фальклорны рэпертуар, то выпалі б намнога лепш! У гэтых адносінах мне вельмі спадабалася трыо з Новай Волі. Выглядалі жанчыны вельмі маляўніча, мелі тыповую для беларусак народную вопратку: вышываныя блузкі, спадніцы, хвартухі, усе ў ботах. Але асабліва маляўніча выглядалі іх хвартухі, і кожны быў іншы: у адной — багата вышываны ў кветкі, у другой — традыцыйныя пеўні, у трэцяй — райскія птушкі. Мой чытач напэўна скажа: спявачкі былі старэйшыя, і напэўна тыя хвартухі маюць з даўнейшых добрых часоў, калі прывабы будучай жонкі яшчэ мераліся яе працавітасцю і колькасцю вышыванай бялізны, калі ў спаборніцтва з народным і натуральным яшчэ не ўступіла хімія. Але няўжо так назаўсёды пераявліся ў нас народныя ўмеліцы? І няўжо ў доўгія зімовыя вечары маладыя людзі не могуць хоць на пару дзён адарвацца ад тэлевізара ў хаце ці вясковай святліцы, каб заняцца нечым іншым — вось — хаця б нешта вышыць (тым больш, што гэта зноў у модзе) і пастарацца як след, старанна падрыхтавацца да будучага агляду?! Бо пры падрыхтоўцы да яго нельга занядбаць ніводнага элементу, з якога склаўся б будучы поспех. І гэта моладзі таксама павінен нехта падказаць.

У нашыя дні народная культура не можа і не павінна развівацца самапасам. Пры сучасных сродках масавага пераказу, пры амаль паўсюдным тэлебачанні цяжка захаваць чысціню народнай культуры ад знешніх налётаў і пераказаць яе ў нескажоным выглядзе сваім нашчадкам. Глядзела я на калектыў з Плёсак і думала: добра, дзяўчаткі, што вы хацелі народнымі танцавальнымі крокамі ўпрыгожыць свой фальклорны рэпертуар, але, паверце, у вашым выкананні былі гэта, на жаль, звычайныя крокі ў рытме біг-біту, якімі перамерваеце ў суботнія вечары вясковую святліцу...

Патрэбна неадкладная прафесіянальная дапамога калектыву са Збуча! Цікавы калектыў, які пастараўся са свайго выступлення зрабіць прыгожае, арыгінальнае відовішча. Хаця выступіў ён упершыню, то мае вялікія задаткі, і нельга яго не заўважыць, нельга дапусціць да таго, каб ён заняпаў; трэба ім заняцца.

Умелая рука кіраўніка відаць выразна на прыкладзе вопытнага і заслужанага калектыву з Гарадка. І ў калектыве ў іх, бадай, сіла: у аглядзе „Беларуская песня-76“ яны занялі аж тры першыя месцы — увесь калектыў у катэгорыі сучаснай песні, а два дуэты занялі першыя месцы ў катэгорыі фальклорнай і сучаснай песні. Гэта гаворыць само за сябе.

Не да пазнання выраслі дубяжынцы (маю тут на думцы перш за ўсё мужчынскі хор). Сёлета былі яны бесканкурэнцыйныя ў катэгорыі фальклорнай песні (І месца), а ў катэгорыі сучаснай песні вялікай колькасцю пунктаў перамог дубяжынец Аляксандр Раманюк.

Прыемнае ўражанне зрабілі таксама дзяўчаткі з Бельскага беларускага ліцэя. Імі пакіраваў Сяргей Лукашук (ІІ і ІІІ месца ў катэгорыі салістаў, ІІ — сярод вакальных калектываў, ІІІ — у дуэтах. Усё ў катэгорыі сучаснай песні).

Хацелася б, такім чынам, каб музычны інструктар даехаў ва ўсе куткі, дзе можна спадзявацца талентаў, каб заняўся не толькі калектывамі, а адпаведна дапамог і паасобным самародным песнярам (якіх жа робіцца ўсё менш). Хацелася б, каб гэта быў такі інструктар, які знаўся б не толькі на музыцы, але і ўмеў пераканаць вясковую жанчыну, што нават найбольш элегантная блузачка з эластыку не заменіць вышыванай ільняной блузкі пры рэгіянальных спевах, інструктар, які змог бы прывіць моладзі сапраўднае замілаванне да народных песень, спяваемых імі ад сэрца, а не па заказу, не таму, што гэта на конкурсе ходкі тавар.

А. Чэчуга

НЕ ТОЛЬКІ ВУЧЫЦЬ І ВУЧЫЦЦА

(Працяг са стар. 3)

БССР“, трапна падабраны лозунг, даволі багатая бібліятэчка з беларускімі кнігамі, „Вясёлка“, „Бярозка“ і іншыя беларускія часопісы. Занятткі яна імкнецца весці займальна і цікава. У часе сваёй пабыўкі ў БССР яна наведала піянерскі лагер пад Мінскам, расказала піянерам аб сваіх вучнях і школе, запісала іх адрасы і, вярнуўшыся, дапамагла нараўскім школьнікам наладзіць перапіску з савецкімі сябрамі. У выніку вельмі плённага пісьмовага знаёмства дзесяткі лістоў кружыць паміж Нарвай і Мінскам, а ў класе-кабінеце паяўляюцца выстаўкі паштовак, значкоў, марак, сувеніраў з гэтага сяброўскага абмену. А. Якубоўская апякуецца школьным гуртком Таварыства польска-савецкай дружбы. ГуртKоўцы заўсёды старанна рыхтуюць і праводзяць школьныя ўрачыстасці ў гонар гадавін Кастрычніцкай рэвалюцыі і Дня Савецкай Арміі, пашыраюць падпіску савецкіх дзіцячых часопісаў і газет, выдаюць свае насценгазеты.

Але, на жаль, справа з пашырэннем навучання роднай беларускай мове ў нараўскай школе не выглядае прывабліва. Са звыш двухсот вучняў урокі па гэтаму прадмету наведвае ўсяго 20 асоб, і то ў класах V-VIII. Дырэкцыя школы і педагагічны савет не адводзіць належнай увагі гэтай справе, адносіцца да яе па-мачышынаму. Нават некаторыя настаўнікі не пасылаюць сваіх дзяцей на ўрокі роднай мовы. Ці да іх не прамаўляе верш-лозунг, што выпісаны ў кабінеце беларускай мовы:

„Ты мой брат, каго зваць беларусам,
Мовы свае не цурайся,
Як не зрокся яе пад прымусам,
Дык і вольны цяпер не зракайся!“

Над гэтым заклікам вядомага нашага паэта павінны задумацца і настаўнікі, і моладзь і бацькі ды блізка прыняць яго да сэрца.

Адна настаўніца роднай мовы, хоць яна дасканалы спецыяліст-педагог і тытан працы, гэтай важнай грамадскай справе сама не зможа даць рады.

Калі я ўжо з ёю развітваўся, яна раптам прыгадала:

— Я вельмі люблю сваю мясціну, хоць і нялёгка мне тут. Ужо пяты год з'яўляюся старшынёй Гміннага савета жанчын. Мы праводзім шмат мерапрыемстваў. З лекцыямі выступаюць лекары, ветэрынары, аграномы, адбываюцца курсы пячэння і варэння, а ў мінулым годзе Нарва заняла на Гайнаўшчыне першае месца ў конкурсе на самы прыгожы агародчык з кветкамі. Усім нам, нараўскім жанчынам, так хочацца, каб было ўтульна і красачна каля кожнай хаты і ў хаце...

І. Снарскі
Фота аўтара

Алла Якубоўская з грамадкай сваіх вучняў.

Беларусіяна

БЕЛАРУСЫ Ў ГІСТОРЫІ ПОЛЬШЧЫ

Выйшла з друку фундаментальная праца **„Гісторыя Польшчы“**. З гэтай нагоды рэдакцыя варшаўскага тыднёвіка **„Літаратура“** наладзіла дыспут, апублікаваны ў нумарах ад 18 і 25 сакавіка г.г.

Падчас дыспуту выказана шмат істотных крытычных заўваг у адрас аўтараў **„Гісторыі Польшчы“**. Нас, вядома, асабліва цікавяць тыя заўвагі, якія датычаць беларускай тэматыкі.

Вядомы польскі вучоны, прафесар Стэфан Кяневіч заўважыў, што ў **„Гісторыі Польшчы“** ўдзелу Беларусі і Літвы ў Студзеньскім паўстанні прысвечаны ўсяго адзін сказ, у якім упамінаецца пра Серакоўскага і Ружыцкага. *„Калі дастаткова тут аднаго сказа, дык хацелася б прачытаць у ім прозвішчы тых, што адыгралі там гістарычную ролю — Каліноўскага і Мацкевіча“*, — м. ін. сказаў праф. С. Кяневіч.

Іншы дыспутант, прафесар Ежы Тамашэўскі схільны да погляду, што зносіны Радзівілаў са Швецыяй у палове семнаццатага стагоддзя з'яўляліся, відаць, працягам барацьбы за незалежнасць Вялікага княства Літоўскага, якое ўжо на пераломе наступнага стагоддзя страціла сваю палітычную аўтаномію ў рамках Рэчыпаспалітай Абодвух Народаў. Вельмі шкада, падкрэслівае праф. Е. Тамашэўскі, што ў **„Гісторыі Польшчы“** не паказаны ўзаемасувязі паміж палякамі і беларусамі: культурныя, палітычныя, гістарычныя. Спасылаючыся на Беларускую Савецкую Энцыклапедыю, праф. Е. Тамашэўскі ўпамінае пра знамянальны ў гэтым сэнсе прыклад: Сымон Будны, постаць вядомая ў польскай гісторыі, з'яўляўся адначасова адным з пачынальнікаў беларускай літаратуры, у XVI ст. польска-беларускія ўзаемасувязі мелі шырокае, не толькі мясцовае значэнне. Беларускія сляды надта выразныя ў гісторыі Польшчы і яе культуры наогул.

Праф. Генрык Зялінскі сцвердзіў, што пытанне нацыянальных меншасцей, якое з'яўлялася вельмі важным у даваеннай Польшчы, амаль зусім выкрэслена з **„Гісторыі Польшчы“**. У выніку — атрыманы неадэкватны да рэчаіснасці вобраз буржуазнай польскай дзяржавы ў дваццацігоддзі паміж сусветнымі войнамі.

Сакрат Яновіч

Кажуць што...

Чыноўнікі чаромхаўскай гміннай управы доўга памятаюць аб сваіх даўжніках. І хоць некаторыя з іх адышлі ўжо ў нябеснае каралеўства, квітанцыі пішуць чыноўнікі сюды, на зямлю. Так, напрыклад, ёсць з жыхаром Кузавы Х. С. Ён памёр у снежні 1966 года, а ў чаромхаўскай гміннай управе на ўсіх „актах“ жыве далей. І мне здаецца, што не адзіны гэта выпадак. Ці ж гэта не смешна?.. (ус)

Беларуская літаратура

Аляксандар Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЦІШКА ГАРТНЫ — ЧАСТКА XVI

Матыў змагання і барацьбы. Два наступныя вершы цыкла „Не праспі, званару“ і „З гары высокае званіцы“ сваім характарам нагадваюць некаторыя рамантычныя прыёмы. Рамантыкі вельмі ахвотна звярталіся да постацей званароў і музыкантаў, прыпісваючы ім функцыю будзіцеляў прыгнечаных народаў або пакрыўджаных грамадскіх слаёў. З такой рамантычнай тэндэнцыі вырастаюць, несумненна, вышэй названыя два вершы. У творы „Не праспі, званару“ паэт заахвочвае званара да пільнасці. Песня яго звону, — на думку паэта, — абудзіць людзей, павядзе іх на барацьбу:

„Няхай рынуць у бойку цеснай грамадою
Тыя, над кім віслі цяжкай долі кары“.

Верш „З гары высокае званіцы“ гэта як бы прадаўжэнне верша „Не праспі, званару“. У першым вершы паэт заклікаў званара, заахвочваў яго да дзейнасці, у другім — апісвае дзеянне званоў і іх уплыў на людзей:

„З гары высокае званіцы
Званы прызыўна загулі;
І гуд грамовы іх імчыцца
Абшарам соннае зямлі.
Дрыжыць вакол ціша глухая,
Трасе паветра медны гуд
І ўсё, што спіць, ён паднімае
Вакол сябе, і там, і тут.
„Уставай, хто спіць“ — у звоне чутна
Размова гучных вагкіх слоў.
„Скідай свой сон, ліхі, атрутны,
Цягучы сон доўгіх вякоў“.

Цікавы тут прыём анімізацыі званоў. Паэту здаецца, што званы валодаюць мовай, сваім крыкам будзяць людзей і заахвочваюць іх да змагання.

Усе іншыя вершы з цыкла **„Змаганне і барацьба“** — гэта непасрэдны зварот паэта да людзей. У творы „Ідзі дарогаю зарослай“ аўтар звяртаецца да бліжэй невядомага чалавека. Паэт гаворыць, што шлях барацьбы ёсць заўсёды шляхам цяжкім і небяспечным. Таму, хто па ім пойдзе, пагражаюць аб'ектыўныя і суб'ектыўныя перашкоды. Барацьбіту будуць спадарожнічаць сумненні, страх, пагроза смерці, аднак усё гэта павінна толькі гартаваць волю чалавека.

„Загартуй сваё цярпенне
І будзь цвёрды ў барацьбе!“

Так заахвочвае і так натхняе паэт чалавека, які рашыўся пайсці шляхам змагання.

Два апошнія вершы „Мой браце, змагайся“ і „Не нудзі, брат, суніміся“ былі напісаны Гартным у Петраградзе. Мабыць, радыкальная атмасфера гэтага горада была адной з прычын, акрэсліўшых рэвалюцыйны настрой вершаў. Да найбольш радыкальных твораў паэта трэба залічыць верш „Мой браце, змагайся“. Выступае ў ім ужо вядомы нам матыў дарогі змагання і звязаных з гэтым змаганнем цяжкасцей і перашкод.

Верш канчаецца дзвюма строфамі, якія можна лічыць яўным заклікам да рэвалюцыі.

Ваецкай адвагі,
Сталявога гарту!
Балючыя скаргі
Раздуй у пажар ты.
Цярпення людскога
Ўскалыхаш падпоры.
Жыццё там — дзе змога,
Дзе смерць — там пакора“.

У падобным стылі ўтрыманы таксама верш „Не нудзі, брат, суніміся“. Паэт зноў вяртаецца да матыву шляху барацьбы, да цяжкасцей і да перспектывы канчатковай перамогі.

Амаль усе вершы, прадстаўленыя ў цыкле „змаганне і барацьба“, адзначаюцца пэўнымі пастаяннымі стылістычна-мастацкімі формамі. Выступаюць у іх рысы мітынгавых прамоў, рысы красамоўнага мастацтва. Нягледзячы на тое, што па сутнасці ва ўсіх гэтых творах паэт звяртаецца да аднаго чалавека, з'яўляюцца яны формай размовы з масамі. Прадстаўленыя творы — гэта запаветы барацьбы. Галоўныя наказы запаветаў — гэта рух, актыўнасць, ахвярніцтва, змаганне. Перспектывы змагання — перамога. Гэтыя вершы Гартнага нагадваюць рэвалюцыйную лірыку Цёткі з перыяду першай рускай рэвалюцыі. Гартны, як і раней Цётка, карыстаецца простымі сімваламі, заклікамі, аптымістычнай перспектывай. У гэтых вершах рамантызм і рэалізм падалі сабе рукі.

(Праця*г са стар. 2)

Калі моцна хацець...

згуртаваць нурчан вакол грамадскіх мерапрыемстваў, у тым ліку і пабудовы святліцы, у якой будзе з часам клуб селяніна. Найбольш актыўнымі пры будове вясковага цэнтра культуры былі: Мікалай Аляксеюк, сын Васіля, Міхал Барташук, Аляксандр Юрчук, сын Мікіты, Аляксандр Якімюк, сын Юзэфа, Мікалай Юрчук і інш.

Рамонтам і маляваннем святліцы (даволі вялікай) заняліся таксама ў мінулым годзе жыхары вёскі **Дубна**. Яны намераны неадкладна адкрыць клуб „Рух".

Захацелі мець святліцу і жыхары **Шашылаў**. Солтыс гэтай вёскі Аляксандр Ляшчук асабліва гэтым зацікаўлены. Гмінная ўправа купіла будынак у Беластоку. Шашылаўцы чакаюць толькі, калі беластоцкія кватаранты звольняць будынак, які будзе ліквідаваны. Тады адразу перавязуць яго ў сваю вёску. Месца на яго ўжо ёсць. Перад вёскаю. На віду ўсіх.

Не хочуць аставацца ў тыле жыхары іншай вельмі амбітнай вёскі **Старовесь**. Пабудавалі яны дарогу. Амаль цэлы кіламетр. Сёлета пракладуць яшчэ тратуары ў вёсцы. І калі ўсе добра прыглядзеліся, чаго яшчэ няма, а што спатрэбілася б, паявілася думка, каб пабудаваць святліцу. Яе не хапала мясцовай моладзі, ды і старэйшым таксама. Арганізаваўся калектыў людзей: солтыс Антон Куравіцкі, сакратар пярвічнай партыйнай арганізацыі Адам Пішчатоўскі, старшыня КГВ Капусняк, малады гаспадар з сярэдняй адукацыяй Фёдар Ярашэвіч. Пачаў ён абмяркоўваць гэтую справу. І ўсё пайшло гладка! З гэтай мэтай перавязуць таксама адзін з ліквідаваных драўляных будынкаў у Беластоку, калі толькі яго жыхары перайдуць у новыя кватэры.

Столькі пра багаты, так нам здаецца, плён 75 года ў галіне пабудовы вясковых святліц у Боцькаўскай гміне. Пры ўсім гэтым хочам адзначыць, што вельмі важна, вялікае заангажаванне начальніка Боцькаўскай гміны Канстанціна Санкевіча. У кожнай, нават дробнай справе жыхары спамянутых вёсак звярталіся да яго, і ён нікому не адмовіў, заўсёды даваў прадуманую параду, а калі толькі было гэта неабходна, і фінансавую дапамогу.

Ёсць надзея, што ў новых святліцах і клубах ужо сёлета распачнецца жывая дзейнасць калектываў, ці тэатральных, ці харавых, ці эстрадных. Мо нават на беларускім рэпертуары? Моладзь будзе арганізоўваць свае вечарыны, будзе збірацца і абмяркоўваць свае справы. Пры святліцах, а дзе і пры клубах пачнуць працаваць усялякія гурткі зацікаўленняў. Фатаграфічныя або мадэлярскія.

Ужо на вясну пры клубах і святліцах зацвітуць першыя кветкі, пасаджаныя клапатлівай моладдзю.

Янка Цялушэцкі

Фальклор

ВЯСЕЛЬНАЯ

Шалён-малён по пудвор'ю коціўсе,
молоды Янко на заручыны строїўсе,
молоды Янко на заручыны строїўсе.
Выйшла до єго матуля єго:
— Дзе, сынку, од'еджаеш?
— Ой, поеду я, матулю моя
собе мілої іскать,
Ой, поеду я, матулю моя,
собе мілої іскать.
Як добрэ будзе, як добрэ будзе,
то я й сам забаўлюсе.
Як кепско будзе, як кепско будзе —
назад зарэ вернусе.
Як кепско будзе, як кепско будзе —
назад зарэ вернусе.
У правуй ручэньцы хусточку дзержыт —
слёзонькі уцерації,
в левуй ручэньцы канчука дзержыт —
конікі поганяці.

Ад Марыі Лубнеўскай, 1914 г. нараджэння, вёска Ахрэмавічы гм. Заблудаў, запісаў 5 лістапада 1975 г. М. Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі — Людміла Панько.

Літоўская і беларуская мовы

Даведзена, што з усіх іншых моў найбліжэйшыя славянам літоўская і латвійская. Продкі славян і літоўцаў да тысячы гадоў перад нашай эрай складалі адну моўную супольнасць і жылі паміж сярэднім цячэннем Дняпра, Нёмана і Віслы. Пасля гэтая супольнасць распалася — ад славян аддзялілася Літва, з якой у сваю чаргу паўсталі ў 4-5 вяках нашай эры Літва, Прусія і Латвія. Нават у сучаснай літоўскай мове ёсць словы, падобныя славянскім, у тым ліку і беларускім.

Напрыклад:

дзена — дзень
галва — галава
натіс — ноч
ранка — рука
пэда — нага
пыле — качка
сумас — сум
сунус — сын
столас — стол
сена — сцяна
свірна — свіран
снаўя — сноўніца
сетас — сіта
шіэнас — сена
ропэ — рэпа
кібірас — цэбар
вакар — вечар.

Прыслаў карэспандэнт з Орлі

М. Л.

Чалавечая гісторыя багатая

Леанард Шчасновіч з вёскі Шчасновічы гміна Бабікі — гаспадар на 18 га зямлі. Пабудаваў гумно, хлеў, дом, а ў доме цэнтральнае ацяпленне, вада, каналізацыя. Зайшоў я да яго дамоў, ды кажу: „Ну, Лёнку (так яго ўсе завуць), раскажы ты мне, як да гэтага дайшоў, што лепш жывеш ад усіх?" „Працаю, — кажа, — працаю. Але, каб расказаць, трэба пачаць ад дзіцячых год, а гэта доўгая гісторыя".

Падумаў і распачаў апавяданне: „У 1939 годзе мой бацька пайшоў касіць авёс, ды дамоў не вярнуўся, яго на дарозе забіў гром, а людзі прынеслі дадому ў радне. Мне тады было восем год, брату — 6 год, другому — 6 месяцаў. Маці так перанялася трагічнай смерцю бацькі, што захварэла на нервы і з хваробы гэтай ніколі не вылечылася. Зімою ў 1940 годзе згарэла ў нас гумно, хлеў і дах, згарэла ўсё збожжа, 4 кані, 3 каровы, 4 свінні і авечкі. Засталіся сцены ў хаце, ды і тыя дзіравыя. Маці яшчэ горш захварэла, ужо не магла працаваць. Крышку дапамагаў нам малы брат. Як мне было дзесяць год, стаў я гаспадарыць. Цяжка было, усё трэба было купіць, ды не было адкуль браць грошы. Памалу купілі коней. Пачаў я араць. Зямля не хацела радзіць — ёсць горы ды многа камення, нурцоў. Пойдзеш араць, пагоніш коней, а плуг дасць у нурэц, а рука ад плуга мне ў бруха, не раз прыйшлося паплакаць. Пачнеш баранаваць, а зямля ўдзярнеўшы, барана цягне дзерне, падкінеш барану ды пусціш сабе на нагу — цячэ кроў, а ты далей працуй, бо няма каму. А як касіў збожжа ды траву, то і цяжка расказаць. Стараўся, як мог, каб людзі не смяяліся. Бывала, пойдзеш малаціць, закруціш цэпам, ды сабе ў лоб біяком, аж гуз наскочыць. За некалькі год маёй працы заўважыў я, што мая зямліца, зрошаная потам і крывёю, пачала даваць лепшы ўраджай. Што за радасць мяне апанавала, цяжка расказаць. А я ўжо ўмеў усё ў гаспадарцы дакладна весці і брат жа дапамагаў. Злажылі сякія-такія будынкі і так жылі да 1952 года, пакуль не пайшоў у войска. Служыў у КБВ у Варшаве. Пасля пайшоў брат у войска, а як вярнуўся з войска, пакінуў гаспадарку, ажаніўся, і ў прымаках жыве. Зараз жа і я ажаніўся і пачалі з жонкай гаспадарыць. Не шкадавалі грошай на штучныя ўгнаенні, купіў усе сельскагаспадарчыя прылады. Ну, і распачаў будову — перш гумно, пасля хлеў з пустакоў — столь бетонная, нарэшце дом з усялякімі выгадамі — цэнтральнае ацяпленне, вада цёплая і халодная, каналізацыя, як у горадзе. І ў хляве для жывёлы вада цячэ з крана. Праўда, цяжка ўсё прыходзілася, але ўжо лягчэй жыць. Я кожны год выкупляю мінеральных угнаенняў больш плана. Кантрактую 8 га збожжа і грэчкі на гарах, 1 га бульбы. У мінулы год прадаў у ГС 37 тон збожжа, а ўвосень — 55 тон бульбы. У 1974 г. прадаў 25 кормнікаў і 3 ялавічкі. А ў 1975 годзе — усяго 6 свіней, бо паздыхалі. Цэлы год не дасталі шчапёнкі, іе лекарам не хапіла, а свінні прывыклі да шчапёнкі, як бабы да таблетак ад галавы, кажуць: не дасі шчапёнкі — будзем здыхаць. У той год у кожнага здыхалі і быў спадак у скупцы, а парасяты падаражэлі. Пасхаў я ў Саколку, купіў 4 парасят за 4500 зл. Прывёз у хлеў, за тыдзень паздыхалі, відаць таксама не былі шчэплены. Так я кінуўся на гадоўлю жывёлы, накупіў цялят, цяпер маю 18 штук, а ўжо дзве штукі адгадаваў і прадаў, але і свіней пачаў гадаваць, бо ўжо ўвосень знайшлася шчапёнка, і я ўсіх свіней пашчапіў".

— Чаго жадаеш на будучыню?

— Я ўжо дабіўся таго, што гектар дае 30 цэнтнераў збожжа. Хачу дабіцца 40 цэнтнераў з гектара і купіць жалезнага каня з поўным саставам. На заканчэнне хачу яшчэ сказаць, што само нішто не прыдзе. Як гаспадар лодар, а яшчэ часценька заглядае ў пляшку, замест па-новаму пабудавацца, то стары будынак зваліцца на, мазгаўню.

— Ну, будзь здароў, Лёнка! Жадаю табе ў новым годзе, каб твае жаданні здзейсніліся.

Э. Ш.

Адданы сваёй працы

Калі б хтосьці мяне спытаў, у якім з вядомых мне жыхароў Белавежы я бачу ўзор працавітасці, самаадданасці і добрасумленнасці, без ніякага хістання адказаў бы — у Сяргею Бушко. Належыць ён да тых герояў працы, якія жывуць і працуюць непрыкметна, а свае заслугі лічаць як штосьці безумоўнае. Такіх людзей мы, прывыклі называць „ціхімі героямі".

Сяргей Бушко працуе на метэаралагічнай станцыі, якая знаходзіцца ў Белавежы ў палацовым парку. Да яго абавязкаў належыць кантроль абсталявання станцыі і спісванне метэаралагічных даных. Зараз, ужо пяты год, ён на пенсіі, але працаваць не перастаў, хаця яму і споўніўся 71 год.

Рабочы дзень у С. Бушко нетыповы. На станцыю ён мусіць ездзіць 3 разы ў дзень, а 7, 13 і 19 гадзіне, менавіта таму, што ў гэтыя гадзіны спісваюць даныя з вымернай апаратуры. Няма ў яго ні нядзель, ні свят, ні свабодных субот. Працуе круглы год. І калі скажу, што за 27 гадоў працы С. Бушко не апусціў ніводнага дня, дык і вы не толькі здзівіцеся, але і пачнеце шанаваць гэтага чалавека. Здаралася і так, што на станцыю ішоў хворым, але, на шчасце, вельмі цяжка ў сваім жыцці не хварэў.

Аднойчы выбраўся з С. Бушко на станцыю і я, каб прасачыць яго працу і пазнаёміцца з самой станцыяй. І не шкадую. Мой праваднік захапіў мяне веданнем многіх метэаралагічных спраў. Ён здольны расплумачыць розныя праблемы з гэтай галіны ведаў. Умее растлумачыць зразумелым спосабам збудаванне і дзеянне і барометра, і барографа, і анімометра, і водамера і т.п. На маё пытанне, адкуль ён столькі ведае, усміхнуўся і сказаў: „Калі я пачаў тут працаваць у 1949 г., гэтага алешніка, які вы бачыце там ля агароджы, і многіх другіх дрэў не было, а цяпер, бачыце, расце тут амаль сапраўдны лес. Так што часу на павялічванне ведаў было шмат. Зразумела, не абышлося і без схільнасці да гэтай галіны".

Сяргей Бушко карыстаецца ў свайго начальства добрай рэпутацыяй і даверам. Любяць і шануюць яго і жыхары Белавежы. У сваім асяроддзі называюць яго проста — наш белавежскі „Віхэрэк".

Тэкст і фота **П. Байко**

CZESŁAW NIEMEN

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

ЗАКАЗВАЛІ:
Н. Аксюцік, Э. Маркоўская, Д. Мразоўская, Б. Врублеўская, Б. Бароўская, М. Заянчкоўская, А. Банькоўскі, Я. Врублеўскі з Бельска, Г. Гаінская, Г. Капчэўская са Страблі.

ВЕР-НЕ ВЕР

Сніцца мне, быццам знаходжуся я недзе за мяжой. Вельмі прыгожая мясцовасць. Думаю: я на Каўказе. Бачу, не! Гэта ж Балгарыя! Напэўна, яна. Мясцовасць вельмі гарыстая. Горы невысокія, але вострыя. Многа іх, заходзяць адна за другую. І ўжо не бачу нічога, апрача гэтых гор. І я плыву паміж імі, бадай, нейкай лодкай. Узнімаюся на вяршыню адной гары, спаглядаю ўніз, але ведаю цвёрда, што гэта небяспечна, што магу зваліцца, і таму моцна трымаюся за калегу па рабоце (які сядзіць з левага боку), а правай рукою таксама за нешта трымаюся, быццам за парус. І так прыехала, трымаючыся, у нейкае памяшканне, дзе былі мае сябры з Берліна. Яны быццам прыехалі да нас і пачалі выкладваць падарункі, якія прывезлі мне і маёй сям'і. Былі гэта вельмі прыгожыя, шаўковыя начныя рубашкі, з фальбанкамі, вышываныя. Усё ў падобных тонах, густоўнае. Я вельмі ўсцешылася, што атрымала такія прыгожыя падарункі і... прачнулася.

Крыся

Ваш сон супярэчлівы. Вядома вам ужо, напэўна, што бачыць у сне горы — гэта значыць мець нейкія цяжкасці, затрудненні ў справах. Тым больш, што вы глядзелі ўніз, у прорву. Але большасць фактаў гаворыць у вашу карысць. Перш за ўсё; вы ж былі за граніцай (дзе — не ведаеце дакладна, але цвёрда ўпэўнены, што за граніцай). А гэта абазначала б, што пасля цяжкасцей чакае вас перамена на лепшае. Можа быць гэта шчаслівае замужжа: вы ж па гарах лёгка плылі лодкай (перамагалі цяжкасці) і не былі адны, а з калегам, за якога моцна трымаліся. Іншая была б справа, калі б вы плылі ў лодцы самотна — абазначала б гэта страту любімага прыяцеля, плысці ў лодцы ўдваіх — гэта шчаслівае замужжа. Другая частка вашага сну таксама прадвяшчае нешта радаснае. Атрымліваць падарункі — значыць мець нейкі прыбытак, тым больш, што кашулі ўсе былі шаўковыя, вышываныя і вельмі прыгожыя.

Астрон

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Н. пасвіла кароў на сенажаці К. Найчасцей яе кароў пасвіла яе дачка і зяць, якія разам з ёй гаспадарылі. К. падала ў суд, і суд забараніў Н. пасвіць кароў на сенажаці К. Судовы выканаўца прыехаў на месца і рашэнне суда выканаў. На другі год дачка і зяць Н. пачалі зноў пасвіць кароў на сенажаці К. Яны апраўдваюцца, што рашэнне суда да іх не адносіцца, бо яно забараняе пасвіць кароў Н., а не ім, а паколькі яны пасуць ужо кароў два гады, К. па даўнасці не можа патрабаваць звароту ўладання, тым больш, што сенажаць належыць да спадчыны, на якую мае права не толькі К., але і Н. Ці К. можа патрабаваць, каб дачка і зяць Н. не парушалі яе ўладання?

АДКАЗ: Калі хто валодае нерухомай маёмасцю, нават уласнік гэтай маёмасці не мае права самавольна парушаць гэтага ўладання. Суд у гэткіх выпадках не правярае, хто з'яўляецца ўласнікам, а калі будзе даказана, што хтосьці валодаў маёмасцю, наказвае парушальніку вярнуць маёмасць таму, хто ёю дагэтуль карыстаўся. Уладальнік можа дабівацца сваіх правоў на працягу аднаго года. Пасля гэтага тэрміну можа патрабаваць звароту маёмасці, калі выкажацца тытулам уладальнасці. Калі Н. і К. маюць права на маёмасць як спадчыну, то гэткае патрабаванне было б немагчымае. У нашым прыкладзе К. можа патрабаваць ад зяця і дачкі Н., каб яны не парушалі яе ўладання, нават, калі яны карысталіся сенажаццю перад тым, калі суд забараніў Н. парушаць уладанне К., таму, што яны выконваюць толькі права Н. А адносна Н. гадавы тэрмін яшчэ не мінуў, бо тое, што было перад рашэннем суда, не лічыцца, і тэрмін для падавання справы ў суд будзе лічыцца ад новага парушэння права.

Дараґое Сэрцайка! Я заўсёды смяяўся з тым, хто прасіў у цябе парады, звязаныя з каханнем. Сёння думаю інакш. Мне ўжо 28 гадоў, я закончыў вышэйшую адукацыю і працую. З выгляду, кажуць, я прыгожы. Дзяўчатам заўсёды падабаўся, але да гэтай пары я ўвесь свой вольны час прысвячаў самаадукацыі. І вось паўгода назад пазнаёміўся з дзяўчынай. Яна на пяць гадоў маладзейшая за мяне. Закахаўся па вушы. Ды яна, аказваецца, ужо мела хлопца, якому аддалася. Ад гэтага часу не магу знайсці спакою, ды і на рабоце пачынае не ладзіцца. Што рабіць? Пагадзіцца з гэтым? Ці нашае жыццё не стане тады кашмарам для мяне і для яе? А калі пакіну, то ці змагу забыць яе? Сэрцайка, не літуючыся нада мной, адкажы па праўдзе на старонках „Нівы".

Сяргей з Бельска Падляшскага

Сяргей! Занадта пераўвялічыў ты гэтую, праўду кажучы, неістотную ў сямейным жыцці справу. Мінулі тыя часы, калі хлопец, ажаніўшыся і сцвердзіўшы, што яго жонка не „цнатлівая", мог яе нават забіць і за гэта не адказваў. У дваццатым стагоддзі погляд на гэтую справу радыкальна змяніўся. Важна, што „закаханы ты ў ёй па вушы". А да таго, што было калісьці, пакуль дзяўчына цябе не спаткала, ніколі не вяртайся. Ты ж таксама яшчэ не яе муж і невядома, ці ім будзеш...

Сэрцайка

Куток практычных ведаў

ВІЗІТНЫЯ СУКЕНКІ

Набліжаюцца велікодныя святы — пара неадлучных візіт сваякоў і знаёмых. Як апрануцца, каб заўсёды выглядаць элегантна?

Перш за ўсё трэба памятаць, што элегантна — значыць, адпаведна да выпадку. Справа ў тым, што інакш павінна апрануцца жанчына, якая будзе выконваць ролю гаспадыні, будзе прымаць гасцей, а зусім інакш — жанчына, якая ідзе ў госці.

Жанчына, якая прымае гасцей, павінна быць апранута намнога скрамней не толькі таму, што будзе ў яе пры гасцях шмат працы і вопратка павінна быць простая і зручная, але і таму, што калі яна апранецца вельмі святочна, то хтосьці можа да яе прыйсці ў больш скромнай вопратцы і будзе адчуваць сябе тады дрэнна. А для ўсіх жа нас вельмі важна, каб госць адчуваў сябе добра ў святочнай гасціне, якую мы старанна рыхтавалі і якой прысвяцілі шмат часу і энергіі.

На 3 нашых здымках вы бачыце, як павінна апрануцца гаспадыня. Павінна гэта быць скромная сукенка, якую можна ўпрыгожыць белым каўнерыкам, кветкай ці брошкай. Паколькі нават у найлепш арганізаванай гасціне трэба нешта зрабіць на кухні, варта падрыхтаваць сабе заўчасна чысты прыгожы фартушок, які будзе ахоўваць нашу сукенку ад забруджвання і дазволіць нам нават і на кухні выглядаць прыгожа.

Сяброўка

25 лістапада партызанскі атрад на чале з Кірылам Арлоўскім адбіў у акупантаў маёнтак памешчыка Міліцэра ў вёсцы Шпылеўшчына, а на наступны дзень заняў вёску Старцы, маёнтак фон Гоера. Акупанты ў паніцы ўцякалі. А што паніка была вялікая, гаворыць такі факт: у аперацыях удзельнічала не больш сарака партызан, а ворагу падалося, што наступае ледзь не паўтысячны атрад. Так, „Мінская газета", якая выходзіла на грошы акупантаў, 27 лістапада 1918 года перадрукавала паведамленне газеты 10-й нямецкай арміі, у якім гаварылася: „Учора раніцай на паўночны ўсход ад Бабруйска... ад 300 да 400 чалавек напалі на нашы войскі пры адыходзе з Качэрыч у Старцы, ёсць параненыя".

Усяго ж атрад заняў больш дваццаці населеных пунктаў, разбіў качэрыцкую ўправу, якая супрацоўнічала з акупантамі, і яшчэ да прыходу часцей Чырвонай Арміі стварыў Качэрыцкі валасны рэўком. У склад яго ўвайшлі Барадуленка, браты Ілья і Канстанцін Русанавы, Аляксандр Рабцэвіч, Лазар Іваноў. Ваенным камісарам валаснога рэўкома стаў камандзір партызанскага атрада Кірыла Арлоўскі. Але камісарыць яму давялося нядоўга.

У снежні 1918 года, адразу ж пасля выгнання акупантаў з Бабруйска, яго выклікалі ў павятовы камітэт партыі. У Бабруйску камісара рэўкома як старога і добрага знаёмага цёпла сустрэлі Раеўскі і Новікаў. Вінавата ўсміхаючыся, Раеўскі адрэкамендаваў:

— Платон Равінскі — старшыня Бабруйскага павятовага рэвалюцыйнага камітэта.

— Барыс Найман — старшыня Бабруйскай павятовай надзвычайнай камісіі, — у сваю чаргу назваў Новікаў.

— Магчыма, злуеш на нас, што не адкрыліся тады, у чэрвені? — спытаў старшыня ЧК у Арлоўскага.

— Злаваў, але не на вас, а на сябе. Не трэба было забываць пароль.

Пасля многія гады не раз даводзілася Арлоўскаму карыстацца паролем, але на ўсё жыццё запомніў ён свой першы промах у Бабруйску.

У снежні 1918 года Кірылу Арлоўскага прынялі ў рады бальшавіцкай партыі. Рэкамендавалі яго Платон Равінскі, Барыс Найман і Канстанцін Русанаў.

Арлоўскі атрымаў партыйны білет № 0094117. У графе „дата ўступлення" значылася: чэрвень 1918 года (час стварэння Арлоўскім партызанскага атрада).

Тады ж павятовы камітэт партыі накіраваў маладога камуніста на работу ў Бабруйскую надзвычайную камісію.

• • •

Нядоўга працаваў Кірыла Арлоўскі і ў ЧК. Храбрага партызанскага важака ў красавіку 1919 года накіроўваюць на курсы камсаставу Чырвонай Арміі. Больш за дзесяць месяцаў вывучае ён ваенныя навукі ў Мінску, Магілёве, Маскве. Было шмат і практычных „заняткаў": чырвоным курсантам часта даводзілася пакідаць вучэбныя класы і брацца за зброю, змагацца з ворагамі Савецкай улады.

За час вучобы Кірыла Арлоўскі не раз быў і ў тыле ворага. Заходні фронт ён ведаў, як свой дом, і таму ў сакавіку 1920 года, калі скончыў першыя Маскоўскія пяхотныя курсы, папрасіўся на Заходні фронт.

Унутраныя і знешнія ворагі рабілі ўсё, каб задушыць маладую Савецкую дзяржаву. А ўлада Саветаў не толькі жыла, але і мацнела. Да рашучых бітваў з акупантамі рыхтавалася Чырвоная Армія. У тыле ворага ўсё шырэй разгаралася полымя партызанскай барацьбы.

У красавіку 1920 года Цэнтральны Камітэт Кампартыі Літвы і Беларусі прыняў рашэнне аб дапамозе мясцовым падпольным арганізацыям у разгортванні партызанскага руху. І Кірылу Арлоўскаму, быламу франтавіку, які меў вопыт партызанскай барацьбы, аднаму з першых прапанавалі адправіцца ў тыл ворага. „Я ахвотна згадзіўся", — коратка пісаў ён пра гэта пазней.

Падрыхтоўка была нядоўгая: дзесяцідзённыя курсы па падрыўной справе, некалькі дзён разведвалі дарогу, якой меркавалі ісці праз лінію фронту. Ноччу 15 мая 1920 года Арлоўскі разам з групай байцоў шчасліва пераправіўся цераз Бярэзіну, якая ў той час і была лініяй фронту. Пераправа ўзяла шмат часу. „Для пераправы мы мелі толькі адну лодку—„душагубку", і, каб пераправіць нас на бераг праціўніка, лодачніку давялося адзінаццаць разоў пераехаць раку", — успамінаў пасля Арлоўскі.

Толькі на світанні ўся група сабралася на чужым беразе. Неба завалаклі хмары, пайшоў дождж. Пад яго прыкрыццём байцы і прашмыгнулі міма варожых акопаў у лес. Адпачылі і, падзяліўшыся на невялікія групкі, рушылі далей. Разам з рудабельскім партызанам Іванам Каваленкам Арлоўскі

ТРЫБУНА чытачоў

У Кнышэвічах найлепш

Сельскагаспадарчы актыў з Саколкі агледзеў гадоўлю свіней у СКР у Піражках і гадоўлю свіней і авечак у Гуранах. Удзельнікі экскурсіі паехалі потым у Кнышэвічы, дзе СКР з Саколкі (філіял у Бабіках) гадуе свіней у хляве Калнауза Мікалая. Тут засталі яны 137 вялікіх вархлякоў, якіх даглядае сын Мікалая Іван Калнауз з жонкай. Свінні дагледжаны вельмі добра. У хляве суха. Карыта, як трэба. Не кожны гаспадар можа так дагледзець сваіх свіней.

Актыў з Саколкі выказаў Івану Калнаузу прызнанне. Калі сказалі Калнаузу, што дагледае ён свіней, як сваіх, ён адказаў: дзяржаўных трэба лепш даглядаць, бо на свае ніхто ўвагі не звяртае, а на спулдзельчыя ўсе спаглядаюць і ўсе цікавяцца.

Віт

ПАРНАСік — чытальніцкая літсуполка на негарантаваных паях

РАМІЗА

За спаўдзельняю паблізу,
Недалёка Бандароў,
Пачалі рабіць раміЗу
Ад пажараў і пяручкоў.

Міруць Коля, Клімэк Оляк
Сталі не муравацъ,
А Кузьміцкі жа Сярожа
Ім узяўся памагаць.

Майстрам гэта кіетрывычку —
Мураваць і будаваць,
Раз даюць для іх залічку,
То чаму яе не ўзяць?

Дзень тады якраз быў хвацкі,
На чын выйшлі акурат,
І начальнік наш Сардацкі
Меў з сабою апарат.

Што рабілі майстры гладка,
То я праўду гавару:
Роўна клалі дзюркаватку
аж ад нізу і ў гару.

Пры майстрах учыўся хваху
І памочнік, наш Сяргей,
І раміза ў нас без даху,
І без окан і дзвярэй.

Майстры нашы з добрым хвахам,
Чараз два, чы чараз год,
Трэба яе накрыць дахам
І паставіць самаход.

Каб было без агаворкі,
Ашчэ для прыкраскі,
Трэба стражакам тапоркі
І бліскучы каскі.

Ф. Х.

ішоў да рудабельцаў, пра якіх шмат чуў. Кіраваў імі былы франтавік, бальшавік Аляксандр Салавей.

Яшчэ ў снежні 1918 года ў толькі што вызваленым Бабруйску Арлоўскі пазнаёміўся з гэтым таленавітым важаком. З цікавасцю слухаў Арлоўскі расказ Аляксандра Салаўя пра рудабельцаў, пра іх барацьбу за лепшае жыццё, за права „людзьмі звацца“ .

Расказваў Салавей і пра сваіх баявых памочнікаў — Максіма Ляўкова, Максіма Уса, Ануфрыя Драпезу. Сам Салавей пайшоў потым у Чырвоную Армію, а яго паплечнікі яшчэ не раз вадзілі рудабельскіх партызан у бой супроць акупантаў...

Да атрада Ануфрыя Драпезы, баявога сябра Салаўя, і прабіраўся цяпер Кірыла Арлоўскі са сваім напарнікам.

Знаёмства з атрадам пакінула добрае ўражанне: партызаны былі ўзброены трафейнымі вінтоўкамі і карабінамі, было ў іх і каля ста кілаграмаў узрыўчаткі. „Але не было спецыяліста-падрыўніка, — пісаў пазней Арлоўскі. — Для таго, каб узняць баявы настрой у атрадзе, першыя два-тры дні я стараўся як мага больш пераканаўча расказаць таварышам пра тое, што Чырвоная Армія рыхтуецца да наступлення“.

— Нам трэба актыўней дапамагаць Чырвонай Арміі, — заканчваў такія гутаркі Арлоўскі. І калі на трэці дзень прапанаваў ісці ўзрываць чыгуначны мост цераз Пціч, партызаны дружна падтрымалі яго. **(Працяг будзе)**

Каменне на асфальт

Каля Слойкі (у гміне Шудзялава) Раён эксплуатацыі публічных дарог з Саколкі пабудаваў сваю базу перапрацоўкі каменняў на асфальт. З надыходам вясны пачнецца будаўніцтва і перабудова дарог. На базе будзе мяшацца гарачая смала з каменнямі. І ўсё гэта будуць вазіць на дарогі. Будзе пашырана шаша Крынкі-Саколка, залшоць шашу Крынкі-Супрасль (там, дзе яшчэ няма асфальту). Таксама направяць дарогі ў гміне Шудзялава і Крынкі.

Віт

ГС размаўляе з людзьмі

Першы квартал года — гэта для ГС агляд гаспадарчых вынікаў і сустрэча з членамі і жыхарамі вёскі. І ў гэтым годзе работнікі ГС у Нараўцы выехалі ва ўсе вёскі, каб сустрэцца з сялянамі. Тут можна многа пачуць аб недахопах у розных галінах дзейнасці ГС. А таксама можна знайсці рэзервы, якія яшчэ не выкарыстаны, а так патрэбны ўсім нам.

Вельмі цікавая сустрэча адбылася ў святліцы ГС у Нараўцы. Прыйшло многа жанчын, можа і таму, што ў Нараўцы два прэзасы ГС — гэта жанчыны. Яны ўзнялі праблемы, якія цікавяць усіх жыхароў. Гэта справы гандлю і паслуговых пунктаў, скупкі і пякарні, гастраноміі і культуры. Яшчэ бракуе часта простых дробных прадметаў у жалезным магазіне, няма спецыялістаў у пякарні, гастраноміі і культуры, вялікія кошты перавозу некаторых тавараў самаходамі з Гайнаўкі, Кляшчэляў або Бельска Падляшскага, калі ёсць чыгуначная станцыя ў Нараўцы, і многа іншых спраў. Гаварылася тут аб недахопах у працы клубаў, развіцці культуры, арганізацыі курсаў і г.д.

Падсумавала дыскусію прэзас ГС Валянціна Панфілюк. Яна абяцала, што ўсе праблемы з вясковых сходаў будуць рашацца кіраўніцтвам ГС. Кожны атрымае адказ на сваю справу. Дыскусія ў вёсках будзе ў далейшым прадаўжацца. Сабраныя выбралі членскія камітэты і частаваліся хлебным квасам, які прадукуецца ў нашым ГС-е.

Аляксандр Закройшчык

Рабочая сталовая

За звыш 2 мільёны зл. Гайнаўскае прадпрыемства драўніннай прамысловасці пабудавала на вуліцы 1 Мая ладны будынак, дзе ў пачатку сакавіка была адкрыта рабочая сталовая. У сталовай гэтай адразу можа абедаць сто чалавек, а наогул яна ў сілах пракарміць усіх працаўнікоў прадпрыемства. Пабудова гэтай сталовай намнога палепшыць сацыяльныя ўмовы рабочых.

Вірскі

Гайнаўская ВСС

У першым квартале гэтага года Ваяводская спажывецкая спулдзельня — аддзел у Гайнаўцы правяла выбарную кампанію ва ўсіх частках горада. Былі выбраны новыя камітэты крамаў і дэлегаты на агульны сход ВСС. У лютым адбыўся агульны сход членаў гайнаўскай ВСС. Зацікаўленне было вялікае. Удзельнічалі першы сакратар Гарадскога камітэта ПАРП А. Вайцюк і начальнік горада А. Гіншт. Дырэктар аддзела В. Бэльтар пазнаёміў сабраных таксама з цяжкасцямі ў працы і сродкамі, якія прымаюцца, каб працу палепшыць.

У гэтым годзе гайнаўская ВСС атрымае новыя гандлёвыя павільёны: спулдзельчы таварны дом, адкрыццё якога плануецца на 1 мая, у палове красавіка адкрыты будзе павільён КБ-4 на вуліцы Ліповай.

З задавальненнем прынялі прысутныя заяву, што жыллёвая спулдзельня перадала ВСС памяшканні ў новым жылым пасёлку на крамы — з фруктамі і гароднінай, на мясную і на спажывецкую. Усе гэтыя крамы палепшаць працу і паслугі і памогуць людзям у пакупках.

Гайнаўская ВСС налічвае 5513 членаў — адну трэць жыхароў горада.

Вірскі

Меліярацыя — добрая рацыя

У даліне ракі Супрасль непадалёк ад мястэчка Супрасль ужо сем год назад была праведзена меліярацыя, але тут ёсць і сухія лугі, якія ў час сухога лета трэба навадняць. Аднак няма басейнаў вады, і навадняць сухія лугі няма як.

І яшчэ адна бяда. Водная суполка ў Беластоку бярэ па 300 злотых ад гектара ў гаспадароў за догляд меліярацыйных равоў. Але равы тыя пакінуты „на праізвол судзьбы“. Людзі кажуць: „Калі плацім па 300 злотых, дык няхай даглядаюць, такое права — плацім і вымагаем“.

Віт

Прырода — наша дабро

У зборнай гмінная школе ў Нараўцы працуе школьная арганізацыя аховы прыроды. Яе апекуном з'яўляецца настаўніца Яніна Фулярчык. Ахова прыроды ў яе — справа сямейная. Муж пані Яніны працуе ляснічым ў Гайнаўцы і таксама дапамагае дзецям у іх цікавай працы.

Настаўніца сумела зацікавіць дзяцей аховай усяго натуральнага асяроддзя. Да яе гуртка належыць 45 вучняў. Яны дзейнічаюць у такіх групах: рэдакцыйная, тэхнічна-гаспадарчая, аховы звяроў і птушак. Дзеці робяць альбомы і школьныя дапаможнікі. Апякуюцца школьнымі клумбамі. У час зімы і вялікіх марозаў і снягоў моладзь возіць корм звярам і птушкам у лес. Многа ёсць пунктаў дакормлівання птушак пры школе і пры кожнай хаце. Часта прыносяць вучні ў школу розныя драты, якія паставілі злыя людзі на звяроў у лесе і розных хвайняках.

У лютым адбылася цікавая ўрачыстасць у лесе, дзе дзеці хадзілі сцежкамі звяроў, спявалі песні, смажылі каўбасу. Многа працы вядзецца ў асветнай галіне. Між іншым, быў паказаны фільм аб жыцці ваўкоў, які атрымалі вучні з канадскага пасольства пры дапамозе акругі лясоў у Беластоку.

Моладзь і бацькі ўдзячны настаўніцы за развіццё пашаны для прыроды.

Аляксандр Закройшчык

„Аб'язная пошта“

Так у нас завуць пісьманосца Уладзіміра Васільчыка, які працуе шмат год на нараўскай пошце. Абслугоўвае ён вёскі: Грушку, Альхоўку, Гушчавіну, Масева I і Масева II, якое ад Нараўкі аж у 16 кіламетрах. Няма яму дрэннай пагоды, ён вельмі добрасумленны чалавек.

З радасцю чакаюць яго, калі прыносіць пісьмы, газеты і часопісы. У яго няма нядзелі, калі трэба занесці тэрміновую пасылку.

Абслугоўвае ён і надлясніцтва „Броўск“ у Грушках, дзе аж 50 чалавек выпісвае часопісы („Ляс Польскі“, „Голас лесу“, „Прыяцель пры працы“). Ёсць шмат падпісчыкаў „Нівы“.

Прашу, дарагая „Ніва“, надрукуй гэтае маё пісьмо, таму што чалавек, пра якога напісаў я, — ён добрай работы. Усе з Масева I выражаем яму падзяку.

Чытач „Нівы“,
Масева I

ДЗЕ? ШТО? КАЛІ?

22 сакавіка 1976 г. у 13^{45} у Беластоку самаход, якім кіраваў Славамір Л., наехаў на Цэліну Л. (7 год,) і Бэату О. (7 год), якія неасцярожна выбеглі на вуліцу. Дзяўчатак адвезлі ў бальніцу, а шафёра затрымалі.

23 сакавіка 1976 г. у 18^{30} на дарозе Саколка — Камёнка Старая Станіслаў П., які вёў самаход „Трабант“, перакуліўся ў роў. Кузьма Б., які з ім ехаў, пашкодзіў пазваночнік і яго завезлі ў бальніцу.

27 сакавіка 1976 г. у 17^{30} на дарозе Бельск-Парцава самаход, які вёў Пятро В., перакуліўся ў роў. У гэтым самаходзе ехаў Баляслаў Т., яго, параненага, адвезлі ў бальніцу.

29 сакавіка 1976 г. у вёсцы Рогаўка, што ў Сямяціцкай гміне, матацыкліст Яўген К. наехаў на Антона Л., які ехаў веласіпедам. Пакалечанага Антона Л. завезлі ў бальніцу.

Зноў найлепшы № 3

У Гарадскім упраўленні горада Беластока адбылася чарговая вялікая ўрачыстасць, прысвечаная 30-ай гадавіне ОРМО. На ўрачыстасці прысутнічалі найвышэйшыя ўлады горада.

Многія заслужаныя армоўцы атрымалі ўзнагароды і дыпломы. Між іншым, Кавалерскі Крыж ордэна Адраджэння Польшчы атрымаў Сяргей Петручук.

Камендант гарадскога штаба ОРМО Юзэф Бучэк прачытаў пратакол аб пасяджэнні штаба, у якім гаварылася, што пляцоўка ОРМО № 3, якая дзейнічае на пасёлку 1000-годдзя, заняла першае месца ў спаборніцтве паміж пляцоўкамі горада за 1975 год. Гэта ўжо чацверты раз пляцоўка ОРМО № 3 горада Беластока заваявала першае месца, і адзін пераходны кубак прэзідэнта горада застаўся ёй на ўласнасць.

Пасля афіцыяльнай урачыстасці адбыўся супольны салдацкі абед, на якім было сказана многа цёплых і сардэчных слоў у адрас армоўцаў за іх 30-гадовую бескарысную працу.

*

Таварыш рэдактар, я ведаю, што ў газетах многа было напісана аб армоўцах. Але я хацеў на фоне гэтага паказаць пляцоўку № 3, апекуном якой з'яўляюся з боку партыйнай арганізацыі пасёлка. У гэтай пляцоўцы дзейнічае ўсяго 13 чалавек, а ўсё ж здолелі яны чатыры разы падрад заваяваць першае месца ў горадзе Беластоку! Чаму? Сакрэт у тым, што наша пляцоўка змагла прыцягнуць да сябе насельніцтва пасёлка і асабліва настаўнікаў школ № 6 і 25, якія супольна з армоўцамі патрулiруюць вуліцы пасёлка і ахоўваюць гаспадарчыя і культурныя аб'екты. За гэта ўсё, апрача пераходнага кубка прэзідэнта горада і іншых узнагарод, чатыры члены пляцоўкі былі ўзнагароджаны высокімі ўзнагародамі, між іншым, камендант пляцоўкі А. Дзямідак атрымаў сярэбраны знак „Заслужаны для Беласточчыны“, Тарэса Окштэль — значок ПЦК і „Заслужаны дзеяч ОРМО“, а ніжэй падпісаны — сярэбраны медаль „За ўтрыманне публічнага парадку“.

Калі добра папрацавалі, дык ёсць чым пахваліцца. Заклікаем усіх армоўцаў да выдатнага спаборніцтва ў 1976 годзе.

Васіль Петручук

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

У апошнім нумары з мінулага года змясцілі мы артыкул нашага публіцыста пад загалоўкам „Ну, і бар“, дзе аўтар на аснове ўласнага вопыту вельмі крытычна напісаў пра выгляд і парадкі ў былым гайнаўскім бары „Экспрэс“. Адказ атрымалі мы позна, да чаго прызнаюцца і самі яго аўтары. Што ж, як свет шырокі, усе ведаюць, што лепш позна, чым ніколі. Найважнейшае ва ўсім гэтым тое, што артыкул наш памог і ў гайнаўскім бары мае быць лепш (што лёгка будзе праверыць: „Ніва“ — яе журналісты і карэспандэнты — любяць Гайнаўку). А вось адказ Гарадскога ўпраўлення ў Гайнаўцы:

W związku z ukazaniem się artykułu w Waszej gazecie Nr 52 z dnia 28.XII.1975 r. pt. „No, i bar” komunikuje się, że na wniosek Dyrekcji Oddziału WSS w Hajnówce decyzją Naczelnika Miasta Nr II-70/4/76 z dnia 18 lutego 1976 r. przekwalifikowano Bar „Expres” z kategorii IV na kategorię III zmieniając jednocześnie szyld z Baru „Express” na „Bar”.

W chwili obecnej prowadzony jest remont lokalu. Po remoncie, jak zapewnia Dyrekcja Oddziału, zostaną wydzielone dwa stoliki wyłącznie do spożywania posiłków, zwiększy się częstotliwość sprzątania sali. Dodatkowo zobowiązano kierownictwo zakładu do natychmiastowej reakcji w przypadku niewłaściwego zachowania się konsumentów oraz nawiązania scisłej współpracy z komisariatem MO.

Ze swej strony Urząd Miejski przy pomocy kontrolerów społecznych zwiększy częstotliwość kontroli.

Przepraszamy za zwłokę w odpowiedzi.

z upoważnienia Naczelnika Miasta
Nina Gorustowicz
Kierownik Ref. Ogólno-Administracyjnego

„Niwa” — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch”. Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu”, urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

АБЕД

Мяне запрасілі на абед. Не люблю такія запрашэнні: за сталом усе глядзяць табе ў рот і ад гэтага ежа застрагае ў горле. „Хоць адну мінуту трэба паўтараць „цудоўна", „вельмі смачна", „як вы гэта гатуеце?" і гэтак далей. У выніку наядаешся, як каляндная гусь, а потым увесь тыдзень мучышся жыватом.

Ды калега так настойваў, што я пайшоў. Ён, яго жонка і дзве дачкі, адна — чатырнаццаці, а другая шаснаццаці год, ужо чакалі мяне. Паколькі ніякіх шанцаў на поспех навят у старшай дачкі я не меў, падазрэнні, што мяне хочуць сасватаць, адпадалі. Гаспадар не быў мне падначалены, так што аставаўся апошні варыянт — мяне запрасілі проста так. Дык ёсць жа яшчэ на свеце людзі, якія запрашаюць у госці бескарысліва. І жонкі ў іх цудоўна гатуюць!

Пачалі са слівавіцы і маслін. Я адчуў, што павінен пахваліць пачастунак.

— Слівавіца надзвычайная! Масліны таксама!

— Разбіраецца, — усміхнуўся гаспадар. — Дык жа па трыццаць чатыры!

— Як, па трыццаць чатыры градусы?

— Не. Па трыццаць чатыры леі. Вытрыманая слівавіца! Масліны па шаснаццаць.

Я праглынуў дзве масліны адразу і ледзь не падавіўся. Ды тут гаспадыня падала рыбу. Калега вытлумачыў мне, дзе я магу дастаць дакладна такую і дадаў:

— Вазьмі яшчэ. Бачыш, якая смачная. Па дзевяць васемнаццаць!

Рыбіна костка застрала ў маім горле. Гаспадар моцна пастукаў па маёй спіне, і я прадыхнуўся. На стале тым часам з'явілася цудоўна падсмажаная качка з зелянінай.

— Як ты адносішся да качкі? — пацікавіўся гаспадар.
— Хоць як да яе можна адносіцца, калі за кіло чатырнаццаць лей дзяруць!

Калі я наліў сабе чацверты келіх віна, гаспадар зноў ажывіўся:

— Падабаецца? — спытаў ён, адпіў глыток сам і працягваў, — пятнаццаць шэсцьдзесят, кусаецца...

Пад канец абеду я пераканаўся, што майго гасціннага гаспадара можна было б выкарыстаць у кожным прадуктовым магазіне ў якасці жывога прэйскуранта, ды настрой у мяне быў цалкавіта сапсаваны. Нейкі час я шукаў прычыну, каб загаварыць з дзяўчынкамі, ды потым перадумаў: а раптам яны ў бацьку?

Я раскланяўся і пайшоў апранацца. Падаючы мне паліто, калега заўважыў:

— Дасканалае ў цябе паліто!

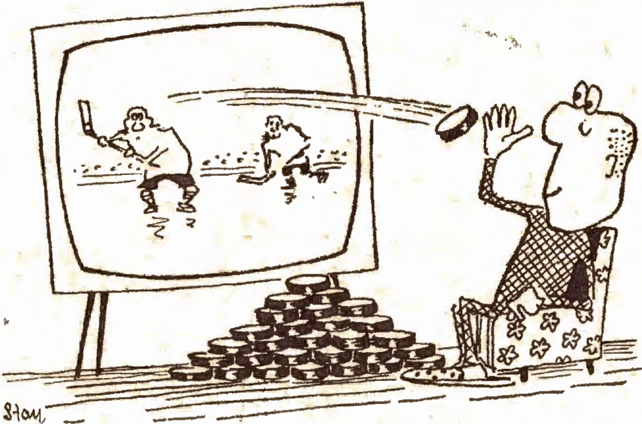
І тут мяне прарвала:

— Паліто — трыста дваццаць, затое касцюм — тысяча сто, шалік — шэсцьдзесят, кашуля — трыццаць пяць, пальчаткі — дванаццаць, шкарпэткі — шаснаццаць...

— Да пабачэння, — прамармытаў гаспадар.

„Пачым „да пабачэння"?" — хацеў было спытаць я, ды ў час стрымаўся. Нельга быць свіннёй па дзесяць лей кілаграм, калі цябе так смачна накармілі качкай па чатырнаццаць лей кілаграм.

Садзі Рудзяну
(Румынія)

НІЎКА

ПАЎЗАКОННЫ

— Вы народжаны ў законным шлюбе?

— Так, напалавіну.

— Напалавіну? Як гэта разумець?

— Мой бацька жанаты, а маці не...

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Багаты халасцяк гаворыць свайму сябру:

— Мне шэсцьдзесят год, і я хачу жаніцца з харошанькай, маладзенькай асобай. Як ты думаеш, у мяне будзе больш шанцаў, калі я скажу, што мне пяцьдзесят?

— У цябе будзе больш шанцаў, калі ты скажаш, што табе семдзесят...

*

— Што здарылася? Хто пакалечыў табе твар?

— Паспрачаўся з адным хлопцам наконт правілаў дарожнага руху.

— Чаму ж ты не паклікаў паліцэйскага?

— Навошта? Ён жа і аспрэчваў мяне.

*

Ноччу ў адным атэлі здарыўся пажар. Пачалі будзіць людзей, што жылі там. Адзін з іх, падхапіўшыся з ложка, пытае:

— Што здарылася?

— Атэль гарыць, — адказала дзяжурная.

— То навошта вы будзіце мяне?.. Я ж не пажарнік.

АГОНЬ БЕЗ ДЫМУ

Бабуля Параска да дзядулі Фядота:

— Фядотку, ты сёння пліту тапіў?

Дзядуля Фядот:

— Аўжож, тапіў.

— Ой, не брашы... А чаму ж я дыму не бачыла?

ГУМАР З

КОЛЬКІ БАГАТЫХ

Вярнуўся дамоў адзін задрыпанец, які доўгі час быў на заробках у Амерыцы. Аднавяскоўцы і пачалі яго распытваць, як яно там за акіянам жывецца.

— Ці гэта праўда, — спытаў сусед, — што ў Амерыцы багатых людзей многа.

— Так, — адказаў прыезджы. — Багатых у Амерыцы да чорта, а бедных толькі, што і чорт не палічыць.

— Вы ўпэўнены, што менавіта так мераюць акружанасць таліі?

Эвалюцыя склочніка: ад дулі ў кішэні да каменя за пазухай.

Дурань: — У тым, што я дурань, няма дзіва, але які разумнік пра ўсё гэта сказаў?

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Яна Врублеўскага з Бельска і дзяўчат з Парцава змяшчаем песню

Życzenia z całego serca

słowa: A. Jastrzębiec-Kozłowski
muzyka: Andrzej Zieliński

Tak wiele było między nami już
a jeszcze tyle ma się zdarzyć
jest jedna droga, którą warto pójść:
spojrzenie twoje – drogowskazy.

*

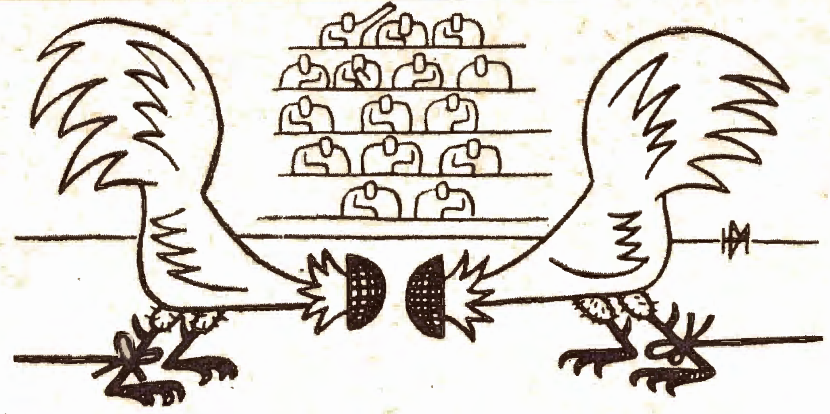
Z całego serca życzę ci
spełnienia marzeń najskrytszych...
Jest tyle piękna w słowie my,
tyle barw, nagłych tęcz i słodyczy.

Z całego serca życzę ci
uśmiechów słońca na twarzy
i jak najwięcej jasnych chwil
w rozmowach wszystkich naszych.

Nie pytaj dokąd nas prowadzi czas,
nie próbuj drogi naszej nazwać,
żyjemy chwilą, która dla nas trwa —
tak zapisane było w gwiazdach.

Z całego serca...

І ўсё-такі гуманізм перамагае.

МІКОЛКА

Бацька пытае ў Міколкі:

— Дапусцім, што ў цябе ў кішэні 150 злотых.

Пяцьдзесят з іх ты аддаў маме. Колькі ў цябе засталося?

— Вы спачатку дайце мне тыя 150 злотых, потым і гутарыць будзем...

Асёл і конь

На ўсходзе недзе сцежкаю гарыстай
Асёл няцяжкую паклажу нёс.
А тут каняка потная ўся чыста
З апошніх сіл цягнула поўны воз.

Ну што б аслу з дарогі крамяністай
Звярнуць? Дык не. Ледзь буркнуў ён пад нос:
— Скуль знацьмеш ты, што на спіне шарсцістай
Цягну я кніжак мудрых поўны стос?!

Ні ў сне ўявіць не можаш, ні спрасоння,
Перацягаў тамоў я столькі тых,
Што сам вучоным стаць магу сягоння!
Мараль адна існуе для такіх:

Асёл, нагружаны цюкамі кніг,
Яшчэ не называецца вучоным!

Алесь Звонак

ПА АДНОЙ

Кастусіха паскардзілася доктару Знахаруку: муж вельмі многа п'е. У яе прысутнасці доктар Знахарук сказаў Кастусю:

— Кастусь! Ніколі многа не пі! Гэта нядобра. Калі п'еш — пі па адной. Рана ўстаў — выпі толькі адну, бо дзве нядобра. Памыешся — выпі адну чарку. Калі снедаць — выпі адну чарку, дзве — нядобра. Адкусіш першы кавалак — выпі адну чарку. Адкусіш другі кавалак — выпі зноў адну чарку, бо дзве нядобра, і так увесь час па адной, па адной...

ДАКЛАДНАСЦЬ

— Вы заўсёды прыходзіце на працу дакладна ў дзевяць?

— Так. Ды якая карысць з гэтага, калі няма ніводнага чалавека, які засведчыў бы гэта?

Курёзы

КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНСІІ... ПАСТУХА

Газета галандскага горада Рэдэн апублікавала аб'яву: патрэбен пастух. На запрашэнне адгукнуліся ні многа ні мала 240 мужчын і жанчын ва ўзросце ад 17 да 46 гадоў. Беспрацоўе і беспрацоўе прывялі ў лік кандыдатаў у пастухі адвакатаў, настаўнікаў, медсясцёр, студэнтаў і псіхіятраў. Адна маці сямейства пераконвала, што ёй не перашкодзіць пасвіць авечак пяцімесячнае дзіця: жанчына гатова насіць яго з сабой на спіне.

СХОВІШЧА АД ЗАДЗІРЫСТЫХ МУЖОЎ

Улады амерыканскага графства Мантгомеры выступілі з важнай ініцыятывай: выдзеліць сродкі на будаўніцтва спецыяльнага сховішча, у якім жонкі маглі б схавацца ад „разгневаных" мужоў. Першая чарга разлічана на 12 ложка-месц.

Вывучэнне ўладамі гэтага пытання звязана з яго актуальнасцю: за год у мясцовую паліцыю паступіла амаль чатыры тысячы скаргаў жанчын, пабітых сваімі мужамі. Спецыяльная камісія пры савеце графства ў саставе 21 чалавека ўстанавіла, што больш за ўсё б'юцца мужы ва ўзросце каля 40 гадоў і што прычынай гэтага часцей за ўсё бывае раздражненне, выкліканае скаргамі жонак на тое, што муж „мала зарабляе".

Кажуць, ініцыятыва графства Мантгомеры будзе шырока падхоплена іншымі раёнамі ЗША. Дарочы, графства Мантгомеры — фактычна прыгарад Вашынгтона, заселены дзяржаўнымі служачымі.

Ідучы па слядах начальства, асцерагайся наступаць яму на пяткі.